

BUENOS AIRES

AVGUST 1977

La Vida Espiritual

**Duhovno
življenje**

Porqué existe el mal?

Nosotros introducimos el mal

La existencia del mal siempre ha planteado uno de los más grandes interrogantes de la humanidad. ¿Cómo se explica la muerte de un niño inocente o la enfermedad incurable de una madre? ¿Por qué hay odio e injusticias? ¿De dónde vienen los terremotos y las inundaciones? ¿A qué se debe que haya seres deformes y enfermos mentales? En una palabra, ¿por qué existe el mal y todo el desorden del universo? ¿Y cómo se compagina con la sabiduría y la bondad de Dios?

La Biblia también se hace eco de ese problema y nos da una respuesta. Nos dice que el pecado es el mal por excelencia y como la raíz de todos los males. ¿Acaso la experiencia no nos enseña que muchos de esos males provienen del orgullo, de la ambición o de la búsqueda insaciable de placer? ¡Cuántas miserias humanas son provocadas por el egoísmo latente en cada uno de nosotros! Dios no tiene la "culpa" de que exista el mal. Somos nosotros quienes lo introducimos con nuestros pecados.

El mal es un misterio

Pero, por qué entró el pecado en el mundo, y por el pecado la muerte, como afirma el Apóstol san Pablo? ¿Cómo puede haberse "infiltrado" esta falla en la obra de Dios? No se puede dar una respuesta plenamente satisfactoria. El pecado siempre será un enigma, y en cierto sentido, un absurdo. Con todo, podemos decir que si existe el pecado, es porque existe la libertad humana. Dios no nos fuerza a hacer bien. El no quiere esclavos sino seres libres.

Sin embargo, esto no explica todo. Porque muchas veces esa libertad está limitada por una cantidad de factores personales o ambientales. De ahí resulta que no siempre somos del todo responsables de nuestros actos y, por lo tanto, del mal que hacemos. Por otra parte, hay males que no son la consecuencia directa de ningún pecado. Por eso, el origen del mal es un misterio que nunca descifraremos del todo con nuestra inteligencia humana. Necesitamos otra luz, que es la de la fe.

Na prvi strani platnic:

Nova Štifa na Dolenjskem

Ob srebrnem jubileju „Begunske družine“

Prvega avgusta bo poteklo petindvajset let, četrto stoletja, odkar je papež Pij XII. izdal konstitucijo „Begunska družina“ o ureditvi dušnopastirstva med izseljenci.

Cerkev, skrbna mati vseh, je sicer na neki način vedno skrbela za izseljence, a ta skrb je bila bolj zasebnega značaja. Tako je npr. milanski škof sv. Ambrož v 4. stoletju prodal svete posode, da je mogel pomagati vojnim ujetnikom v njih materialni stiski in jih tako obvarovati pred duhovnimi nevarnostmi. Nadalje so bili številni redovi, ki so se posvečali ubogim, pohabljenim in ujetnikom. Papeža Pij VI. in Pij VII. sta pomagala francoskim beguncem, žrtvam velike francoske revolucije. Prvi pa, ki je na široki, vsekatoliški ravni sistematično uredil dušnopastirsko delo za izseljence, je bil papež sv. Pij X.

V čas največjega preseljevanja in izseljevanja ljudi pa je padel pontifikat Pija XII. Statistike govore, da je okrog 50 milijonov ljudi prisilno ali prostovoljno zapustilo domovino in se izselilo v tujino. „V teh obžalovanja vrednih okoliščinah je bila Cerkev,“ tako je zapisal Pij XII., „žalostnim tolažba, stiskanim pribežališče, zdomcem domovina.“

Ker pa so večmilijonska preseljevanja v tuje države rodila marsikateri problem in ker se je Pij XII. dobro zavedal, da more urejeno versko življenje uspevati le tedaj in tam, kjer so izpolnjeni za to primerni naravni pogoji, med katere spada brez dvoma tudi verska tradicija v najširšem pomenu besede (verski običaji, jezik itd.), zato je z omenjeno konstitucijo tudi pravno uredil dušno pastirstvo. Izseljenci zato niso več brez duhovnikov, ampak imajo svoje duhovnike, izseljenske misijonarje, ki naj v povezanosti z direktorji posameznih narodov in s škofi ter Kongregacijo za škofo v Rimu skrbijo za večno srečo vseh onih, ki živijo v zdomstvu.

A. S.

Radi se ga spominjamo...

OB 10-LETNICI ODHODA GOSPODA JANEZA KALANA

Eno desetletje se je potopilo v večnost, odkar ne prihaja več med nas. Bil pa je zelo povezan z nami. V Ramosu smo čutili njegovo smrt, kakor čuti družina nenadno ločitev ljubega družinskega člana.

Njegova podoba še vedno pogosto stopa pred nas. Nanj mislimo, ko v ramoški cerkvi na prve petke opravljamo svete ure. Spominjamo se ga v Slomškovem domu, posebno pri nedeljskih mašah. Pogrešamo ga v naših domovih, kjer nas je tolikokrat obiskal. Kaj vse nam je pomenil, smo se v polni meri zavedli šele ob njegovi smrti.

Bil je Slovenec z vsem srcem. Pod tujo streho se je čutil uklenjenega jetnika. Veselo je zadihal, ko je po končani službi v župnišču lahko prihitel k slovenskim družinam. Dobrodušno je poslušal naša doživetja. Zanimal se je, kaj delamo. Vesel je bil naših uspehov. Prisluhnil je našim skrbem in težavam in prizadelo ga je naše trpljenje.

Zelo je bil iskren. Dobro je mislil o vseh. Nikogar ni obsojal. Bil je zelo nesebičen. Velikodušno je pomagal, kjer je mogel. Kar je dobil, je razdal.

Ostal je zvest prijateljem in znancem, ki jih je srečeval na svoji duhovniški poti v Št. Janžu, v Zagorju in v Cerknici. Dobro se je počutil, ko je ob prižgani „faj-

fi“ obujal spomine nanje.

S posebno toploto je govoril o svojem rojstnem domu v Puštalu, kjer je mama — uboga vdova — z veliko težavo rezala skromen kos kruha številni družini.

V domači hiši se je navadil skromnosti in ostal je skromen vse življenje. Ko smo se odpravljali v Argentino, smo občudovali njegov kovček. Bil je najmanjši med vsemi.

Ob desetletnici smrti se ga s hvaležnostjo spominjamo posebno

tisti, ki nam je stal ob strani v prvih letih slovenske ramoške skupnosti. Kot njen organizator je ves čas skrbel za slovensko šolo. Njegova preprosta soba v župnišču, ki je bila na razpolago raznim organizacijam, je bila tudi naša prva učilnica.

Ponosen je bil na lepi Slomškov dom, za katerega je mnogo žrtvoval. Rad je imel cerkveni pevski zbor, ki ga je vsa leta zvesto spremljal pri njegovih nedeljskih mašah.

Ni se mogel sprijazniti z mislijo,

da bi ostal v tujini. Neprestano je hrepenel nazaj med loške hribe. Ljubezen do njih je razodeval v toplo napisanih zgodbah, ki smo jih brali v Duhovnem življenju in v Zborniku Svobodne Slovenije.

Ni se mu izpolnila želja, da bi se vrnil na ljuba slovenska tla, a na njegovem grobu je lepo slovensko znamenje, ki priča o njegovi veliki ljubezni do domovine in o njegovi topli povezanosti s svojimi rojaki.

Anica Šemrov

Zlatomašnika
Gregorija Malija
pozdravlja na
Alojzijevi
proslavi
v nedeljo 26. VI.
v imenu
slovenskih otrok
učenka
Stritarjeve šole
Marjanca Pirc.
Zlatomašniku
čestita
k zlatemu
jubileju
duhovništva
tudi naša
revija,
ki ji je bil
vsa leta
zvest
sodelavec
(foto Alpe)

Janez Evangelist Krek: kaj je bil ali ni bil?

Janez Ev. Krek je delal in tudi mnogo napravil na tako širokem območju našega javnega življenja, da je bilo njegovim sodobnikom in je tudi nam težko povedati, kaj je pravzaprav bil.

Kot organizator delavstva je ustanavljal in pomagal voditi delavske strokovne in druge organizacije ter delavce v boju za njihove pravice. Kot združnik je odločilno posegel v naše gospodarstvo, v skupno, narodno, pa tudi v gospodarstvo posameznikov. Kot poli-

tik je poleg drugega organiziral stranko, v kateri je združil vse sloje našega naroda, ter jo je pripeljal do volilne zmage in do vlade v edini avstrijski kronovini, kjer smo Slovenci to mogli doseči. Kot voditelj in organizator našega ljudskoizobraževalnega dela je dosegel, da se je bralo, predavalo in učilo, pelo, igralo in telovadilo dejansko v vsaki slovenski vasi. Kot učitelj in vzgojitelj mladine je še posebej zbiral okrog sebe akademike ter v društvih in tečajih iz njih pripravljajl nadaljevalce svojega dela. Kot pisatelj je tudi on pripravljajl našim ljudem primerno branje, od pesmi in povesti do svetopisemskih zgodb in raznovrstnih poučnih spisov ter gledaliških iger. Kot časnikar je polnil s članki liste in tako tudi po njih poučeval in vzgajal naše ljudi. Kot duhovnik je pripravljajl za njihov poklic nove duhovnike, pa je tudi rad pomagal v dušnem pastirstvu ter nešteto krat maševal in pridigoval širom slovenske zemlje.

Lahko bi še naštevajl, kaj vse in kje vse je Krek delal, pa bi težko vse omenili. Prav zato pa, ker je bilo območje njegovega dela tako široko, dejansko brez meja, nam je tako težko povedati, kaj nam je Krek pravzaprav bil.

Odprtje novega slovenskega ljudskošolskega tečaja v Tucumanu na letošnjo cvetno nedeljo, ki ga vodi ga. Jožejka Žakelj. Tečaj nosi ime po Janezu Evangelistu Kreku. Odprtje je bilo povezano z obredi cvetne nedelje, ki jih je opravil župnik Janez Urbanč (foto Pavle Malovrh).

Težava pa ne izvira samo iz širine njegovih delovnih področij. Mnoge je motilo, da Krek na teh področjih ni dosegal samo uspehov, marveč je marsikdaj doživel tudi poraze. Trdili so, da ni bil gospodarstvenik, ker so od zadrug, ki so nastale po njegovi pobudi in delale pod njegovim vrhovnim vodstvom, nekatere propadle. Da ni bil gospodarstvenik, ker je pri društvu za zidanje delavskih hiš v Ljubljani pridelal nekaj dolga, ki ga je nato moral sam plačati. Pa so prezrli, da je isto društvo sezidalo delavcem nad 100 hiš. Prezrli so, da je zadrug bilo na stotine in da

so uspešno reševale slovenske domačije, od katerih so poprej mnoge zaradi dolgov padale v roke oderuhom. Prezrli so, da je med prvo svetovno vojno Krek v ljubljanski Gospodarski zvezi pomagal prehraniti prebivalstvo in mogel pomagati primorskim beguncem. Ko so stikali za porazi, so prezrli uspehe. Morda je ta ena od naših značajskih napak, da človeka ali dvigamo v nebo ali pa teptamo v zemljo, le stvarno presojsati ga ne znamo.

Lahko še nadaljujemo. Saj so govorili in pisali tudi, da Krek ni bil politik, ker da je bil prečustven in

premalo realen, da je le v fantaziji načrtaval prihodnost, da ni iskal moči in oblasti in da niti sebi ni znal postaviti trdnega gospodarskega položaja. Pa so prezrli marsikako Krekovo politično dejanje ali pa so njegove uspehe pripisovali drugim, ki jim jih je že tako tudi sam rad prepuščal. In vendar je prav Krek v kranjskem deželnem zboru razbil zvezo nemških veleposestnikov in slovenskih liberalcev, ki je puščala preveč oblasti in vpliva v deželi Nemcem. Prezrli so njegove posege v debate v dunajskem državnem zboru, kjer je z njimi zbujal splošno pozornost. Prezrli so, da je on ustanovil vse-ljudsko stranko, ki je postala uspešen inštrument v narodnem boju. Ko so mu očitali fantazijo, so pozabili, da je prav ta tudi v politiki prepotrebna in da je prav ta tudi Kreku pomagala, da je mogel zamišljati politične programe in ukrepe. Saj pravi politik ne ureja le sedanjosti, marveč vedno zlasti gradi prihodnost, česar brez živahne domiselnosti ne zmore.

Govorili so celo, da Krek niti ni bil dober duhovnik, ker je pač imel tudi svoje človeške slabosti in je celo zapadel grehom, ki se zlasti duhovniku hudo zamerjajo; trdili so, da je premalo molil in še kaj. Pa so zopet prezrli, da je Krek tudi kot duhovnik opravil delo, kakor ga mnogi njegovi očitarki niso. Obenem pa je tudi kot duhovnik delal na drugih področjih, ko se je marsikak njegov sobrat lahko posvetil le svojemu duhovniškemu delu.

Zakaj tudi Krek ni tako ravnal? To je lahko predmet posebnega razmišljanja in se mu ne bomo izognili.

Kar pa so kritiki skoraj brez izjeme Kreku priznavali, je, da je bil izreden učitelj in vzgojitelj slovenskega ljudstva; včasih so tudi to priznanje slabili z oznako, da je bil le odličen agitator in propagandist, ki pa je res širil prave ideje. Res je Krek bil izreden učitelj vsega ljudstva. Kakor nas je Slomšek pol stoletja poprej naučil brati, je sedaj Krek skušal doseči, da bi zares tudi brali, da bi si po tem pridobivali tisto znanje in izobrazbo, ki ju čas od vsakogar terja.

Vendar ne moremo sprejeti trditve, da je bil Krek le izreden učitelj ali celo le propagandist. Če ni vselej in na vseh področjih svojega dela dosegal idealno čistega in polnega uspeha, ali ga mar drugi, ki se morejo celo omejiti le na kako posamezno področje, vedno dosega jo? Če Krek žal ni bil brez slabosti in napak, mar drugi so?

Krek je gotovo bil izreden in vsestranski delavec na zelo širokem območju našega javnega življenja, na več področjih je pokazal uspehe, ki jih mnogi drugi nikoli niso znali doseči. Na vseh je bil velik, genialen človek, človek vrlin in veličine, ki se je naravnost zapravljivo razdajal na vse strani. Ne v tem in ne v mnogih drugih ozirih mu ne najdemo enakega ali podobnega v naši zgodovini, še manj v sedanjosti.

Vinko Brumen

KRŠENJE HELSINŠKIH SKLEPOV V SLOVENIJI

V helsinški sklepni listini so zapisali tudi tole: „Države udeleženske bodo spoštovale enakopravnost narodov in njihovo pravico do samoodločbe... Po načelu o enakih pravicah in pravici narodov do samoodločbe imajo vsi narodi zmeraj pravico, da popolnoma svobodno, kadar koli in kakor koli želijo, določajo svoj notranji in zunanjepolitični status brez vmešavanja od zunaj, in da po svoji volji uresničujejo svoj politični, gospodarski, družbeni in kulturni razvoj.“

Udeleženci Helsinkov so torej priznali slehernemu narodu neodjemljivo pravico do samoodločbe, to je, da narod popolnoma svobodno odloča, kakšna naj bo njegova notranja družbena ureditev in kakšna povezava na zunaj. To pomeni, da mora biti dana vsakemu narodu možnost, da si na svobodnih volitvah izbere svoje predstavnike, ki mu bodo potem dali družbeno ureditev po njegovi volji. Če narod te možnosti nima, je kršena ena njegovih temeljnih pravic. In tako kršenje je velika krivica.

Že vse od konca vojne doživlja naš narod v matični deželi takšno krivico. Z revolucijo mu je bila vsiljena ena sama stranka, ki mu je dala tudi ustavo, določila notranji družbeni ustroj in povezave z drugimi deželami. Peščica ljudi, ki se sklicuje na svoj „znanstveni nazor“, hoče preplesti vse narodovo življenje z marksizmom. Občani ne smejo imeti svojega mnenja o družbeni ureditvi ali

vsaj ga ne smejo javno izraziti; kaj še, da bi smeli na svobodnih volitvah določiti, kakšno družbeno ureditev si želijo in koga si hočejo kot zastopnika svojih koristi.

Iz te kršitve temeljne pravice do samoodločbe naroda sledi kot nujna posledica vrsta drugih kršitev: svobode misli in vere, svobodnega šolstva in združevanja v različne namene, enake pravice do upravnih služb in podobno. Dokler ne bo uvedena v Sloveniji demokracija, tudi ne bo mogoče uvesti ostalih pravic.

Brez ozira na to, da ni nedemokratski marksizem še nikjer, kamor je prišel na oblast, kolikor toliko zadovoljivo uredil družbe, je kršenje narodove pravice do samoodločbe krivica in na to krivico je treba stalno kazati.

Kdaj bo naš narod zaživel spet v demokraciji, ne ve nihče. Gotovo je le to, da nekoč bo. In tedaj bodo vsi jasno videli in glasno ugotavljali, kakšno krivico je moral narod toliko časa prenašati. Govorili bodo, kako malo je bilo med nami v vsem tem času mož, pokonci ljudi, ki se krivici niso klanjali. Spet bodo govorili o narodu hlapcev.

Kdor ima svoj narod rad in kdor ni izgubil mere za resnico, si je na jasnem, kaj se danes z našim narodom dogaja. Ta tudi na zunaj ravna kot svobodnjak.

(Naša luč, 1977, 6)

Nočemo biti naplavina ali nasedli brod

Dokler je bil v domovini tako surov pritisk, da so grozote prihajale tudi v tuje časopisje, dokler tisočernih in tisočernih grobov na skritih krajih na debelo ni prekril mah in gozdna trava, dotlej so se vsi, ki so se ob zmagi komunizma umaknili, s ponosom imenovali politični emigranti. Čutili so, da je v tej oznaki obseženo vse tisto, za kar so trpeli in za kar so z vsem prepričanjem stali. Taboriščna leta so bila trda preizkušnja, toda le malo se jih je vrnilo kljub pritisku, ki so ga nekateri taboriščni komandanti poskušali izvajati.

Ko je doma zapihala odjuga in so v gospodarski polomiji začeli ceniti vrednost deviz in tiste, ki so jih imeli, so se pokazali tudi prvi premiki v emigraciji. Pričeli so se v posameznikih, pa nato šli globlje in globlje. Čas namreč, ki ga „otroci tega sveta“ znajo mnogo bolje izrabljati kakor „otroci luči“, je prinesel svoje. S spretnim manevriranjem gesel tudi z vatikanskega koncila so nekateri prišli do prepričanja, da je novi čas nov do korenin in da je hudo, krivično in krvavo v preteklosti treba izbrisati, če hočemo kdaj s sovražniki priti do dialoga. Probleme, ki so mučni, je treba dati na zadnjo polico

in jih zagrniti, treba je iskati kulturne stike in se ne ubadati z mislijo, da bi jih nasprotnik znal izrabljati. Né se spotikati ob drobtinah krivic. Jutri bodo že manjše, pojutrišnjem še manjše... Nekateri se sprašujejo: Ali smo politična emigracija ali izseljenci?

So stvari, ki jih ni mogoče spremeniti, čeprav jih sami hočemo. Politična emigracija ne more spremeniti vzroka našega bivanja izven domovine, pa naj poskuša, kakor hoče. Dejstvo velikega slovenskega „izhoda“ z rodne zemlje je v zgodovini zapisano in kdor se temu dejstvu danes hoče ogniti, udarja nase samo pečat duhovne revščine. Naj bo ta revščina skrita pod ta ali oni plašč, naj bo ta plašč na zunaj še tako bogat, skrit pod ne vem kakšno filozofijo, če odlučimo vse, revščino vidimo in je strašno boleča. Smo argentinski, ameriški, kanadski in ne vem še kakšni državljani, toda začetek naš je v letu 1945 in v zmagi komunizma, ne ob kruhu in ne ob želji, iti v svet.

Če politični emigrant danes ne želi biti več, kar je, tudi izseljenec ni. Je samo naplavina, ki jo prenašajo tokovi in je brez prave cene tudi za domovino. Je kakor nasedli

brod, ki je pred desetletji imel razvita še vsa jadra, pa jih je zvižal, drugega za drugim, ker je verjel v nove čase in v novo govorjenje režimskih ljudi doma. Izjave teh eksponentov, lepi glasovi Izseljenške Matice, iskanje stikov, upanje na politične čudeže doma, to je zvižalo jadra mnogim. Že zdaj se kaže, kako naivni so bili vsi, ki so verjeli v vsak vetrič odjuge.

Kdor danes zasleduje dogajanje na Koroškem in prefinjeno vrivanje idej, ki razkrajajo trdno slovensko skupnost, lahko vidi, kam lahko pride slovenska politična emigracija, ki ne bi vedela, kaj hoče in kaj naj predstavlja. Ne bomo spremenili sveta, smo pa lahko ena luč več, v katero bo svobodni svet vsaj včasih pogledal.

Duhovnega bogastva, načelnosti, trdnosti in volje ne dajejo samo šole, niti doktorski naslovi. Kdor ne premišljuje, kdor svoje vesti noče vskladiti z dejstvi, ki jih vidi po več kot tridesetletni komunistični vladi domá, mu ni pomoči. Za te ljudi, pa naj nekoč leže v zemlji v Rimu, Trstu, na ameriških, kanadskih ali argentinskih tleh, more biti samó en épitaf: Duhovno so umrli že prej, preden smo jih telesno pokopali. Bili so le sence tistega, kar so nekoč res bili.

Ne moremo spremeniti dejstva, zakaj smo zunaj domovine, razen če zatajimo velik del naše preteklosti in naše stališče v njej. Vsako poskušanje, zlomiti hrbet politični emigraciji med nami samimi, diši po izdajstvu.

Sanje, da se bo zgodil domá političen čudež, da je treba z dialogi, s kulturnimi in z ne vem še kakšnimi stiki imeti domá malce odprta stranska vrata, je prav tako nevarno kakor z zaprtimi očmi pred problemi duhovno izdihniti. Dokler ni dobre in iskrene volje pri tistih, ki doma urejajo življenje, dokler se duhovna rast in duhovni upor še vedno duše, kjer ima nauk o brezboštvu pravico biti povsod, Cerkev pa samo za zidom, dotlej slovenska politična emigracija ne more preklicati svojega poslanstva, če noče obenem preklicati tudi svoje načelnosti.

Mislim, da bi bil čas, ko bi poli-

tična slovenska emigracija precénila svoje sile, ustvarila edinost v načelnih pogledih, o drugih pa znala dostojno razpravljati. Mislim, da je čas, da bi ta politična emigracija pokazala toliko ponosa, da govori z nasprotnikom, ki hoče govoriti, na glavnih vratih, ne na

skrivaj na stranskih. In da govori z jezikom, ki ne pušča dvomov, sumničenj in načelnega umikanja.

Samo taka politična emigracija more narediti vtis pri tujcu in doma. Kramarija vanjo ne spada.

Karel Mauser

Videnje

O Bog, zdaj vem,
da sem iz prsti in Besede,
ki si jo dihnil vame,
ko sem bil spočet.

Stisnjen v grudico
nočevam pod zvezdami
in sem vesel rose.

Razkopen od strasti kričim v
vročino,
hlatajoč za oblaki, ki jih ženo
vetrovi.

Razsušen do obupa
prisluškujem šumenju v sebi.
Čez nevidno steno pada Beseda,
s katero si me poljubil,
ko še nisem bil spočet.

Bil sem v tebi od vekomaj
in sem brat milijardam,
ki so se k tebi že vrnili,
in milijardam,
ki še niso niti spočeti.

Karel Mauser

Pasijonka 1974

Več
ne govoriš
o biču,
žeblih,
trnjevi kroni.

Pasijonka — pasiflora. France Verbinc takole razlaga besedo v svojem Slovarju tujk: „Na njenih listih so včasih videli simbole Kristusovega trpljenja.“ Včasih. Ko je bil še Kristus ljudem kaj več kot danes. Kar srce nosi v sebi, najde tudi zunaj sebe.

Takrat smo bič, žeblje, trnjevo krono srečavali tudi na pasijonkah — ljudeh. Zaznamovanih s trpljenjem. Prekritih z ranami. Na ljudeh, ki jim je bila v obraz zarezana brezizhodnost. Trpljenje in rane na njih so se nam kar same od sebe oblikovale v Kristusovo krono, v Kristusov križ.

In brezizhodnost, zarisana v njegov obraz, se nam je v notranjosti kar sama po sebi vzgibala v Kristusove besede: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil (evangelij po Mateju 27, 46)?“

Vladimir Truhlar

O človeški osamljenosti

(Nadaljevanje in konec)

Osamljenost: Ker je vzrok osamljenosti vedno — pomanjkanje ljubezni, si na kratko oglejmo področja, kjer naj bi z božjo pomočjo in našim naporom zavladata velikodušna ljubezen.

Osamljenost med zakonci Zakon je brez dvoma najgloblja oblika človeške ljubezni in zato je prav, da se ustavimo najprej pri problemu, ki ga predstavlja osamljenost med zakonci.

Ni čudno, niti redko, da se osamljenost prikrade med še tako zaljubljena zakonca in razdere to, kar sta mislila, da je nerazrušljivo.

Kako to?

Velika dobrina je vredna velikega napora Rekli smo že in vsi vemo, da je ljubezen velika vrednota. Nič velikega pa ni lahko. Velikih stvari ni mogoče niti doseči niti ohranjati — brez napora, brez žrtve. Ljubezen zahteva, da ji žrtvujemo del svojega egoizma. V čim naj se izkaže moja žrtev?

Odgovor ne bo težak, če se neprestano sprašujem, kaj naj storim za svojo ženo, za svojega moža; kako naj ji naredim veselje, kako naj ga osrečim? Vesel obraz, prijazna beseda, urejen dom, zanimanje za resnične in namišljene težave našega zakonskega druga, globoko razumevanje človeških slabosti, cenjenje in priznanje vsega plemenitega in lepega na njem, priznanje naporov — ne le uspehov — vesela in odkritosrčna pozornost za potrebe bližnjega, vse to odganja osamljenost iz zakona.

Modro je, da posebno zakonci ne pozabimo na nauk sv. Tomaža (Summa I, II, 4, 1—4, 5), da si ni mogoče predstavljati nobene popolne sreče brez užitka, brez veselja, brez zadovoljstva, brez telesnega in duhovnega očaranja človeka, — ki je tudi čutno bitje.

Ni težko osrečiti človeka. Težko ga je osrečevati dan na dan. Na žalost vsi vemo, da se človeški egoizem temu

včasih upre. „Jaz naj dam vse.“ — „Jaz naj se brigam in skrbim, kdo se pa briga zame? Komu sem mar?“

To je prvi korak do osamljenosti. Ne ljubim več — iščem sebe — smilim se sam sebi. Namesto skrbi, kako osrečiti, me obvlada skrb, kako biti srečen.

Ko pričnem pozabljati, da moram osrečevati, sem že na poti v hladno osamelost. Zapustil sem geslo ljubezni: „Zgodi se Tvoja volja,“ in ga zamenjal za usodni: „Ne bom služil!“ In od tega trenutka dalje neizprosno drsim v osamljenost in tudi širim krog sebe le osamljenost in hlad.

Zato naj bo naša skrb, kako naj osrečujem, ne da bi mislil nase, in glej, čudo — ko bom skrbel za to, da bi bil sam vir veselja, se bo osamljenost pričela umikati iz mojega srca. Medtem ko rešujem bližnjega pred osamelostjo — se sam dvigam nad njo.

V zakonu sem dolžan ljubiti, četudi ne prejemam v zameno ničesar. Le globoka ljubezen lahko daje, ne da bi prejemale. In ker je to v življenju včasih potrebno, lahko postane zakon brez take ljubezni breme, kajti nihče me ne more rešiti dolžnosti ljubiti zakonskega druga, saj je ta morda veliko bolj osamljen, veliko bolj potreben moje ljubezni, kakor si to upa priznati in pokazati. Če mu na svetu vse odpove, jaz mu ne smem, naj bo osamljen ali ne, jaz mu stojim ob strani; če trenutno pozabi na me, jaz ne pozabim nanj, da ne bi nikdar začutil, kako hudo je biti osamljen. To je zakonska ljubezen, ki je sad božjega usmiljenja in naše velikodušnosti.

Brez
velikodušnosti
ni ljubezni

Brez velikodušnosti ni ljubezni — ne v zakonu ne izven njega.

Velikodušnost je nasprotje **egoizma**.

Velikodušnost je značajna lastnost, ki si jo je treba **privzgojiti**. Zato vsaka sistematična akcija proti osamljenosti zahteva nujno **vzgojo** k velikodušnosti.

Kdor je velikodušen do svojega izbranca, do moža, do žene, bo velikodušen v vsem življenju. In obratno, kdor išče le lastnih koristi, bo egoist tudi v zakonu.

Zato moramo gojiti v sebi s pomočjo duhovnega življe-

Mladinski zbor iz San Justa s svojim pevovodjem Andrejem Selanom na pevskem festivalu „Mladina poje“ v Našem domu v San Justu 12. junija letos. V 1. delu programa so nastopili pred polno zasedeno dvorano sekstet mladenk, ki ga vodi Anica Mehle, drugi dekliški sekstet (Marija Krajnik), dekliški zborček (Kristina Jereb), tretji dekliški sekstet (Mirjam Jereb), kvartet Markovičevih (A. Selan) in fantovski oktet (A. Selan). 2. del programa pa je izpolnil celotni mladinski zbor (foto Pavle Malovrh).

nja in naših organizacij plemenito velikodušnost proti egoizmu, ki je vir osamljenosti.

Velikodušna ljubezen je potemtakem ne le edino sredstvo proti osamelosti, marveč tudi proti zadnjemu vzroku osamljenosti, to je proti grehu — v zakonu in izven njega.

Osamljenost v družini Nista namreč zakonca edina člana družine, izpostavljen na trpljenju zaradi osamljenosti.

Otroci trpe zaradi nje prav tako kakor starši.

Nagonska
ljubezen

Novorojenčka rešuje pred osamelostjo nagonska materina ljubezen prav tako, kakor nagonska zaljubljenost prežene osamljenost v srcih mladega para.

Osamljenost pride kasneje, ko mora volja nadomestiti **nagon**. Tudi v razmerju med materjo in otrokom nastopi trenutek, ko se morata oba potruditi za razumevanje, za

ljubezen. Vsi otroci imajo kdaj občutek osamljenosti in vsi starši so šli kdaj skozi tako preskušnjo. Če gre za kratko obdobje, je to naravna posledica razvoja, rasti. Če pa gre za dolge dobe osamelosti, je to lahko usodno za otrokov značaj in bodoč odnos do ljudi.

Razvojna
osamelost

Ko otrok dorašča, v razvojni dobi, ko se trga čustveno od staršev, silno trpi osamljenost. Takrat potrebuje več razumevanja, več toplote kakor prej. Tudi starši jo začutijo, a če ljubijo otroka bolj kot sebe, mu pomagajo, da se v svetu osamosvoji. Pomagati mu morajo, da ne trpi osamelosti med tem, ko jih zapušča. A otrok naj bi se tudi zavedal, da so starši navezani nanj in da naj bi jih tudi po svojih močeh reševal pred osamelostjo starosti.

Osamljenost v
starosti

Vsi člani družine si lahko v tej smeri pomagamo:

- z dobro besedo ali majhno uslugo — vsak dan;
- s kratko molitvijo za tistega člana družine (brata, sestro, sina, hčerko, mater, očeta), ki nas je najbolj užalil, ki je najbolj molčeč, ki je najbolj sam;
- vsak dan pomislimo, da bomo stali ob njihovi krsti, da bodo oni verjetno edini, ki bodo stali ob našem grobu;
- pomislimo, kako pokazati sočutje, kako pomagati tistemu članu družine, ki ima posebne težave, ki morda trpi;
- kako naj pomagamo članu družine, ki je morda na slabi poti?

Družina —
ostanek raja

Ljubezen med očetom in materjo, starši in otroci, med brati in sestrami zahteva včasih napora, odpovedi, velikodušnosti, a je najboljši branik pred osamljenostjo. Zato in samo zato lahko upravičeno trdimo, da je družina ostanek raja na zemlji.

Tudi prijateljstvo nas rešuje pred samoto.

Osamljenost
med prijatelji

Vsi vemo, da je resnično prijateljstvo redek in dragocen dar božji, pa ga mnogokrat ne znamo ceniti. Včasih delamo s prijatelji tako, kakor da oni ne bi potrebovali naše dobrote, kakor da je njih prijateljstvo samo po sebi umevno, in pozabljamo, da morda prijatelj prav zaradi naše lahkomiselnosti trpi — osamelost.

Če imam prijatelja, sem morda edini, ki mu morem po-

Znamenito presihajoče Cerknško jezero na Notranjskem

magati, prav kakor mi more pomagati on, kadar sem osamljen.

Imeti prijatelja je dar, biti prijatelj pa je stvar velikušnega srca.

Za prijateljstvo je treba žrtvovati morda del našega časa, morda nekaj lagodnosti, a vedno del našega egoizma. Brez črtve se bo osamelost naselila tudi med prijatelji.

Osamljenost
med znanci

Veliko ljudi srečujemo v življenju in ne moremo vsem enako skazovati ljubezni, prijateljstva, pozornosti.

Res, vsem enako ne, a ne zamudimo nobene prilike, da izkažemo, kjer in komur je mogoče, vsaj malo pozornosti, storimo vsaj malo veselja, da preprečimo nepotrebno zalost.

Prepir vodi v Kjer slišimo prepir, skušajmo miriti. Prepir pogreza
samoto ljudi v samoto. V prepiru iščemo navadno sebe in, kot
vemo, je to prvi korak na poti v osamljenost. Prijazen
razgovor pa nas, nasprotno, bliža in povezuje tudi z
ljudmi različnega mišljenja.

Z opravljanjem Govorimo o vseh ljudeh le dobro, o slabem molčimo.
širimo Vsak je srečen, če zve, da se ljudje spominjajo njegovih
osamljenost dobrih dejanj in lastnosti. Če pa zve, da govorijo o njem
slabo, se počuti zavržen in osamljen. Vse govorjenje o
napakah ustvarja hlad in samoto okrog obsojenega člo-
veka. Če bi med nami govorili o znancih le dobro, če ne
bi širili resničnih in neresničnih govoric o njihovih na-
pakah, bi mnogo osamljenih duš našlo pot in se vrnilo
v našo slovensko skupnost. Ljubezen bi pomnožila življe-
nje med nami.

Osamljenost Zdomec — politični begunec trpi zaradi osamljenosti
v slovenski tembolj, čimbolj je navezan na svoj narod, čim tesneje
skupnosti čuti s svojo skupnostjo, čimbolj idealno gleda na svoje
rojake.

Če kje, je delo proti trpljenju osamljenosti na mestu
med nami. Kako? Če pogledamo okrog sebe s pazljivim
in dobrohotnim pogledom, bomo opazili: — vdovce in
vdove, upokoјence, invalide in bolnike, mlade in posta-
rane čudake, ki se ne morejo ali ne znajo več zabavati,
ki nimajo družbe, ki so pomoči in dobre besede potrebni.
Golo usmiljenje ni dovolj, miloščina ni sredstvo proti
osamljenosti! Pomagajmo jim, da se najdejo med seboj,
da si med seboj krajšajo čas, najdimo jim primerno delo
(duhovno in fizično), da bodo začutili, da so še potrebni,
cenjeni, razumevani.

Med seboj imamo tudi osamljene družine. Pomagajmo
jim, da se rešijo osamelosti, v katero so zabredli, morda
nehote, zaradi razmer ali zaradi bolj zaprtega značaja.
Ni dovolj, povabiti jih v skupnost. Nekaj časa jim
moramo stati ob strani, dokler se ne vživé vanjo, dokler
ne najdejo dela in prijateljev.

Zgodilo se je, da je prišla iz notranjosti dežele sloven-
ska študentka. Komaj je čakala, da bo našla stik s
svojimi slovenskimi vrstniki v Buenos Airesu. Pripeljali
so jo na dijaško prireditev, predstavili temu, onemu, pa

Skupinski
egoizem

je kmalu ostala sama, ker je vsak imel pač „svojo družbo“. Niso se zmenili zanjo, ker so bili zaverovani sami vase. Dekle je bilo razočarano v svojem upanju in razočaranje jo je pognalo iz slovenske družbe v osamljenost. Bila je žrtev kolektivnega egoizma.

Zgodilo se je tudi, da so starši komaj pregovorili sina, naj gre v bližnji slovenski dom, da bo našel družbo. Kot vsak človek, se je tudi on na tihem bal, da ga njegovi vrstniki ne bi hoteli sprejeti medse. Ko se je vrnil, je rekel, da ne gre več, ker se ni nihče zmenil zanj.

Drugi so se igrali — in niso imeli časa za nepoznanega fantiča, ki je stal ob strani in gledal. Egoizem večine je bil vzrok, da fant ni našel pot iz svoje mladostne osamelosti.

Še nedolgo tega se je neka slovenska družina preselila iz notranjosti v okolico mesta. Prišli so k slovenski maši.

Nihče jih ni vprašal, ne kdo so, ne od kod. Sami so prišli, sami odšli, — sami ostali sredi rojakov.

Dati
osamljenim:
družbe — dela
— razumevanja

Neko dekle so povabili v dekliško organizacijo. Pa je nehala hoditi, ker ji niso dali dela in se niso zmenili za njeno mišljenje, je niso vključili v „krog prijateljic“.

Opravičena in
neopravičena
zaprtost

Kakor osebni je tudi skupinski egoizem vir osamelosti in končno tudi vir mrtvila v skupnosti sami. Tudi v tem primeru mora velikodušnost nadomestiti bolešno zaprtost skupine. Skupina — kakor posameznik — ima pravico in dolžnost, da se brani in zapira pred slabimi vplivi, ne sme se pa zapreti pred človekom, žejnim dobre besede.

Nihče ne more spreobrniti vsega sveta, niti pomagati vsem. Res je tudi, da čim bližji nam je kdo, bolj odgovorni smo zanj in več časa ter več ljubezni mu moramo posvetiti.

Osamljenost
neznancev

A s tem ni rečeno, da ne moremo olepšati življenja tudi neznancem, ki le bežno križajo našo življenjsko pot. Možnosti za to je nešteto. Stojimo pred nalogo, ki ji ni konca, ki zahteva neprestanega napora.

Ljubezen je edina sila, ki razprši samoto, kakor luč prežene temo. A tudi za delo ljubezni uporabljajmo poleg srca tudi roke in glavo! Vseh sredstev za boj

proti človeški osamljenosti ni mogoče naštetih — a glavni dve naj še enkrat poudarimo:

To sta molitev in delo.

Ljubezen, delo Molitev nas druži med seboj in z Bogom. To je izraz in molitev ljubezni med člani iste velike družine, ki se zateka k Očetu. Molitev, pogovor z Bogom, nam daje moč tudi takrat, kadar smo sami sredi ljudi.

Delo za skupni cilj Delo s sočlovekom. Če drži to za vsako delo, pa je še toliko bolj res, kadar gre za delo za isti cilj. Delati za skupni cilj pomeni, imeti isti ideal — isto voljo. Kdor dela za neki vzvišen cilj skupno s prijatelji, znanci in neznanci, ki hočejo isto, ne more biti osamljen.

Moli in delaj! Staro geslo menihov ni le vodilo za pot v srečno večnost, marveč je tudi pravilo, ki pomaga človeku na poti po svetu, je nasvet, kako premagati težave v vsakdanjem življenju in kako reševati na življenja poti, v duhu ljubezni, sebe in bližnje — osamljenosti.

Jabolko

Poglej, dekle, jabolko! Že ves mladi mesec ga hranim vrhu predalnika, ob pisanem kipcu Matere božje pod stekleno kupolo — jabolko zaobljube, jabolko zvestobe, jabolko spomina.

Spomina na tisti lepi večer, ko se je sonce kakor velik, ognjen cvet pogrezalo za gore in sem ti rekel: „Glej, zdaj bo izginilo... Kaj če se ne povrne več?“ Tedaj sem začutil, kako se je tvoja roka na vso moč oklenila moje.

Netopirji, dobri sli noči, so zapuščali podstrešja. Hišam so se vžigala okna in svetila v noč kakor velike kresnice. Zrele rumene

buče so ležale med opustelimi brazdami polj, kakor bi bile trudne od nabreklosti. Gore so bile podobne čredi zasoplih živali, ki počivajo po svatbenem divjanju; počasi so se oddihale. Kakor stundenci krvi iz črnih ran so curele sence iz gorskih razpok ter se kakor algovje v stoječih vodah razraščale v dolino, noseč s seboj nov, vlažen duh jesenskih gozdov.

Tisti večer si imela modro krito, toda mrak ga je potapljal v temno sivino. Lasje so ti bili kakor listi divje trte ob oknu.

Šla sva proti vasi in bil sem

vesel, kot bi mi bil kdo prišel povedat: „Nocoj te sam večni Bog pričakuje na klopi pred hišo. Podooben je svetopisemskemu očaku, ki bedi nad svojo čredo.“

Ko sva se ustavila na mostu, se je lovil v vodi večer s srebrnim lesketanjem. Včasih je priplaval temnorumen list. — Nikoli še nisem občutil toliko ljubezni do te olivne vode; dobivala je prav poseben duh, ki se je družil z vonjem večera, zemlje in plovov.

Bil sem pijan od tega vonja po zrelosti, ki ga je vlivala jesen v žile zemlje, vonja dobrega izobilja in polnosti.

In sredi težkega dihanja večera si mi darovala od svojega preobilja rdečerumeno jabolko. Tvoja roka je bila še umazana od gozdne zemlje — globoko spoštovanje sem občutil do nje.

Jabolko je bilo toplo in dišalo je kakor čebelni panj in nageljnove cvet. Vse do danes ga ni zapustil vonj po tvojem oblačilu.

Na vasi igra stari Jože harmoniko.

Vem, da se najlepše stvari srečajo le enkrat v življenju.

— — —

Vsa moja ljuba dežela se skriva v tem jabolku, dežela, ki je spočela drevo in rožnati cvet na njegovih vejah v lepi pomladi. Škrjancu je pesem onemela v grlu, ko je v mladem jutru zagorel sadovnjak v rožnatobelih ognjih. To so bila jutra z lahno meglo, polna vonja po pomladi in mladih travah. Priletele so čebele z velikimi očmi in bile cvetovom za ženitne posredovalke.

Ob procesiji Rešnjega Telesa je pognala jablanam, žitu in travam in vsem rastlinam božja moč iz korenin v cvetove in liste.

In neke noči je veter osul jablanam vse cvetje. Toda na vejicah so se že napenjale zelene kroglice ter se večale iz dneva v dan, pokorne prдавnim postavam rasti in življenja. Če sem se dotaknil raskave skorje dreves, se mi je zdelo, da pod njo nekaj trepetaja, in bilo mi je, kot bi gladil roko dobremu starcu, ki deli otrokom orehe ter jim pripoveduje davne zgodbe.

Poleti je gorelo nebo, da so vsi studenci presahnili in je vsa nara-va zvenela v zamolklem ječanju, kot bi slišal jek dušeče se živali. Potem se je ulil dež in ni nehal, dokler se ni nad dolino razpela mogočna mavrica.

V visoko travo so začela padati prva jabolka.

Potem so jerebi v grmičju dobili črne, žametne podbradke in lepe čope na glavah. Živina se je vračala s planin; za vasjo so spet zagoreli pastirski ognji. Lastovke so začele postajati nemirne.

Pod večer so lezli otroci na drevesa in si tlačili sadje za srjace; ob prvem glasu so poskakali na tla ter na vso sapo zbežali.

Vrbove košare so prekipemale od sadja, sušilnice so zadišale. Če se ozrem skozi okno, vidim še zdaj rdeč odsev ognja ob sušilnici sredi travnika. Kašče se polnijo; na policah in med žitom se meči jedro sadje. Izpod kozolcev je slišati govorjenje ljudi, ko kuhajo žganje.

O, jabolko, oblito z vsemi barvami večernega neba, lepo kakor pesem vseh pesmi, kjer govori ljuba velikemu kralju:

„Pred našimi vrati je polno sadja, novega in starega; tebi, moj ljubi, sem ga prihranila...”

In v mojih očeh žari podoba deklice z daljnih otokov, kjer se vsi sadovi zemlje sklanjajo s prožnih vej človeku v roke in mu jih narava razsiplje k nogam v hrano in radost. V lepem soglas-

ju krenenj prinaša mlado dekle nad zvrhanim pladnjem sadja polni plod svojih prsi. Njene podolgovate živalske oči so pod obrobkom razpletenih las polne tihe, vdane pesmi. Dekle, ki jo spremlja — morda ji je sestra? — se kakor v radovednem pričakovanju nečesa komaj slutene- ga oklepa šopka rož...

— — —

Mirna otožnost lega na vas.

Studenec ne preneha s svojim gruljenjem; zvest spremljevalec je sleherni uri. Zavem se, da se mlin ob potoku še vedno vrti in da njegovo počasno kroženje pri-vede do novega dneva.

Dekle si z lehtjo zakriva oči. Nekaj lepega je v tem mehkem, počasnem gibu. Spominjam se ure, ko sva si zadnjikrat segla v roke.

In jabolko leži ob Mariji v svoji preprosti okroglini, ovenčano z vsemi barvami jeseni.

Prav tak sad je morala nekoč odtrgati naša davna mati, ki ji je še bila dana milost, da je slišala božji glas. Vgriznila je v jabolko z vso strastjo ter ga ponudila tudi možu in mož je jedel od njega. Potem je rekel ženi:

„Lepa si...”

Ali je bil to začetek življenja ali smrti?

Gledam jabolko in nekdo odgovarja:

„Večnosti...”

Emilijan Cevc

^v Človek in njegova pravica

Človek in njegova pravica

Pravica! Kje si? Tako se sprašujejo mnogi dan za dnem na vseh kontinentih sveta, v koncentracijskih taboriščih, v zaporih, pod vladami nečloveških diktatur narodne manjšine, vsi tisti, ki pošteno opravljajo svoje delo in ne dobijo plačila, ki bi jim omogočalo dostojno življenje, ostareli, ki trpijo pomanjkanje in osamelost ob zatonu življenja. Če na to naobrnemo Slomškovo pesem o hrepenenju po veselju, vse te množice sprašujejo, da naj pove, kje stanuje, kje je doma. Mnogi jo iščejo čez hribe in doline, a je nikoli ne najdejo. Za vedno ostanejo žejni pravice.

Kaj pa je pravica? Preprosto povedano je moralna oblast človeka za izvrševanje dolžnosti v službi življenjskega smotra (Ahčin). In življenjski smoter človeka je po vsem tavanju in prerivanju na zemlji priti in se spočiti pri Bogu, od katerega izhaja.

Da človek lahko doseže smoter življenja, ima pravico do življenja in zanj potrebnih sredstev, pravico da se svobodno odloči za svoj življenjski cilj, da svobodno služi svojemu Bogu in Stvarniku, da se na zemeljski poti povezuje s sebi enakimi, da mu je tako lažje, ker mu je težko samemu biti. Iz teh glav-

nih vej poganja še veliko manjših, ki so njihovo dopolnilo. Vse izhajajo iz naravnega moralnega zakona, ta pa ima korenine v večnem zakonu (Messner). Bog je njegov temelj in izvor. Dal ga je človeku iz ljubezni, ker ga je ustvaril po svoji podobi, zato je krona dela Njegovih rok; in ko je to delo stvarstva končal, je počival (Bosuet). Bil ga je vesel.

Kot krona stvarstva je človek sinteza narave, mikrokozmos, svet v miniaturni, ker ima v svoji biti nekaj skupnega s trdoto kamna, življenjskega z rastlinami, čutnega z živalmi in razumskega z angeli (G. Magno).

Ni enostavno, ampak precej komplicirano bitje, a vedno harmonična sinteza materije in duha. Za njega razumevanje moramo imeti pred očmi vedno to njegovo bitnost in naravo. Samo Bog ga pozna v globinah, samemu sebi in sočloveku pa ostane skrivnost. Sam sebe ne pozna nikoli dovolj, bolj ga vidijo in še več sodijo drugi. Je stična točka življenja v svetu, a istočasno tudi stična točka harmonije in kontradikcije. Razklan je v dvoje, priznava Boga, a ga tudi zanika, veruje ali je ateist, moli in preklinja, ljubi in sovraži, je močan in slabič, modrijan in nevednež, egoist in altruist, je res-

nicoljuben pa tudi lažnivec, pravičen in krivičen; naštevati bi lahko v nedogled. Tak je in tak je bil človek od prvega padca naprej, kot tak išče svojo pravico.

Pravica v praksi

Kot je rečeno, ima človekova pravica svoj izvor pri Bogu, stvarniku narave in vesoljstva. V praktičnem življenju pa izhaja iz izvrševanja dolžnosti vsakega posameznika in vseh. Z izvrševanjem svojih dolžnosti je zadoščeno pravici bližnjega, in če bližnji izvršuje svojo dolžnost, je zadoščeno moji pravici. Če občani izvršujejo svojo dolžnost do družbe, je zadoščeno pravici družbe, in če družba izvršuje svoje dolžnosti, je zadoščeno pravici občanov.

Pravica izhaja iz izvrševanja lastnih dolžnosti, se pravi, da šele potem, ko vsak izvrši svojo dolžnost, sme zahtevati pravico. Pri tem pa nastopijo težave: ker smo ljudje tako različni, zato so različne naše dolžnosti. Čim višji položaj ima kdo v družbi, čim bolj je bogat, večje dolžnosti ima, večje pravice pa imajo neboljani in revni.

To je lahko povedati, a zelo težko aplicirati v praksi. Človekova narava se temu upira, ker je nagnjena k slabemu. Če se človek upira Bogu, se upira tudi sočloveku in njegovi pravici; greh je namreč vzrok kršitve pravic, ki pripadajo človeku. Kadar je zvest Bogu, je človeku brat, z grehom mu pa postane volk.

Kršitve skozi zgodovino

Prva kršitev človekovih pravic je bila storjena z grehom naših prastaršev, z njihovim uporom Bogu. Zapravila sta nam otroštvo božje in „Bog je bil zemljo prekel, greh ljudem nebesa vzel“ (adventna pesem). Sledi prva individualna kršitev. Kajn je vzel pravico do življenja svojemu bratu Abelu. Pa ne samo to, da mu je vzel življenje, zanikal je svojo dolžnost in bratovo pravico, da mora skrbeti zanj in se zanj zanimati.

Kajnovi početje se ponavlja skozi zgodovino na različne načine: prav povsod, v vsaki dobi je prisotno. V naših dneh nam to potrjujejo vojne z vsemi grozotami, gverile, uboji, koncentracijska taborišča pod komunističnimi režimi, različne diktature, preganjanja zaradi prepričanja, omejevanje verske svobode, svobode vesti in prepričanja, besede in tiska, onemogočen dostop do virov izobrazbe, nepravilna razdelitev sadov dela in zemlje in ne nazadnje stotisoči umorov na dan nerojenih otrok. Tudi v sodobnem svetu, ki hoče biti izredno humanističen, se godi ljudem več krivic, kot pa nudi in spoštuje pravic.

Obramba pravic

Bog je prvi stopil v obrambo človeka. Tako ga je ljubil, da je po uporih poslal na svet svojega Sina, da bi nihče, kdor vanj veruje, ne bil pogubljen (Jan. 3, 16—17).

Vrnil je človeštvu otroštvo božje, vstop v srečno večnost. Ker je Ljubezen, pa pusti človeku svobodo, da se sam, prostovoljno, odloči, ali sprejme vrnjeno pravico otroštva božjega. Z vrnitvijo pravice Bog ne odvzame pravice svobodne volje in odločanja. Pusti jo po Njem ustvarjenemu in Njemu upornemu bitju, da si izbira življensko pot, da izbira med dobrim in zlom. In kar Bog človeku ni odvzel, mu hoče zanikati sočlovek.

Poklical je na odgovor Kajna,

ga kaznoval in pokazal na dolžnost spoštovanja pravic sočloveka. Potem je opominjal ljudstva po prerokih. Mojzesu je dal deset zapovedi za ureditev človekovih odnosov do Njega in sočloveka. Kristus je to postavo dopolnil z lastnim vzgledom življenja in z evangelijem. Cerkev je to dediščino prevzela in že skozi dvajset stoletij brani človeka z oznanjevanjem evangelija po svojih učiteljih, z vzgledom mučencev in svetnikov, s svojimi misijonarji in s socialnim

naukom. Skozi zgodovino naše dobe je bila Cerkev največkrat sama, prav osamljena, pri obrambi človekovih osnovnih pravic. Nihče, če hoče biti pošten in objektiven, ji tega ne more zanikati.

Svetna oblast se je zdramila šele s francosko revolucijo. Ta je prinesla listino o človekovih pravicah, ki je imela v civiliziranem svetu velik odmev. Njena načela so bila pozneje vključena v ustavo mnogih držav. Poglavitni cilj je bil omejiti vsemogočno oblast države, ki si je hotela podrediti in zaslužniti človeka. Bila je obrambnega značaja, a kljub temu nehote v pomoč prizadevanjem Cerkve.

Sodobna prizadevanja

V obdobju med dvema vojnama je v svobodnem svetu obstajal videz, da se stanje in zaščita človekovih pravic stalno izboljšuje. Bil pa je večkrat le videz, ker so obstajale močne sence fašizma, nacizma in komunizma. Zato je Institut za mednarodno pravo na seji 12. oktobra 1929 v New Yorku sprejel Mednarodno deklaracijo o človekovih pravicah, ki ima 6 členov. Ostala pa je skoraj neopazena.

Strahote druge svetovne vojne, nacistična, fašistična in komunistična taborišča grozot ter množični umori ob koncu vojne so pokazali na žalostno stanje in veliko moralno krizo človeštva. Teptanje človekovih pravic se je pokazalo kot prava kuga.

Težko stanje, posebej še v deželah pod komunističnimi režimi, je Organizacijo Združenih narodov prisililo, da so začutili dolžnost razpravljati o človekovih pravicah in njihovi zaščiti. Tako je bila 10. decembra 1948 sprejeta splošno poznana Deklaracija o človekovih pravicah. Od takratnih 58 držav članic je glasovalo za Deklaracijo 48 držav, 8 držav komunističnega bloka se je glasovanja vzdržalo, dve članici pa sta bili odsotni.

Če je listina francoske revolucije hotela omejiti vsemogočno oblast države in je priporočala, naj državna oblast ne krši človekovih pravic, gre Deklaracija Organizacije Združenih narodov velik korak naprej, ker hoče državno oblast obvezati, da človekove pravice tudi ščiti in brani, ker se jih človek le tako lahko poslužuje.

Velika so bila prizadevanja, da bi države članice OZN podpisale in ratificirale Deklaracijo o človekovih pravicah, da bi tako postala obvezna mednarodna pravna norma. Tudi škofovska sinoda je na zasedanju v Rimu leta 1971 priporočila vladam, da jo sprejmejo in podpirajo.

Postopek za dosego cilja je napredoval zelo počasi. Med tem je evropske narode, predvsem Rusijo, začela skrbeti varnost in nedotakljivost po drugi svetovni vojni določenih meja v Evropi. Zato je bila za 3. julij 1973 sklicana v Helsinkih pripravljalna konferenca za evropsko varnost. Udeležile so se je vse evropske države, razen Alba-

nije, ter Združene države in Kanada.

Ker je prevladal čut odgovornosti pred indiferentnostjo nekaterih, je trajala priprava sedem mesecev. Pripravljalne seje so se vršile na ravni veleposlanikov. Sveti sedež je zastopal pronuncij Jože Žabkar. Vodilo pripravljalnih sej je bilo, da naj bi konferenca dala poudarek načelom, ki jih zastopa OZN, to je spoštovanje enakopravnosti in suverenosti ter vseh pravic, ki iz tega izhajajo, odpoved grožnji in uporabi sile, ozemeljska nedotakljivost in nedotakljivost meja, miroljubno reševanje medsebojnih sporov in nevmešavanje v notranje zadeve.

Tem splošno sprejetim načelom je pronuncij Žabkar stavil dodatni predlog, to je spoštovanje človekovih pravic in osnovnih svoboščin, kar vključuje spoštovanje svobode mišljenja, vesti, vere in verovanja, enakopravnosti vseh ljudi, pravico odločanja o lastni usodi, za to potrebno mednarodno sodelovanje, da se sprejete obveznosti povsod spoštujejo in izvršujejo. Svoj predlog je zastopnik Svetega sedeža utemeljil z dejstvom, da so človekove pravice etični in zgodovinski ideal vseh narodov. (V izjavi časnikarjem 6. 3. 1973. *Civiltà Cattolica*, št. 2953, str. 88). Predlog je bil sprejet in postavljen na dnevni red. Nekoliko so ga še dopolnili in je bil predložen v podpis v končni izjavi na zadnjem zasedanju konference zadnjega julija 1975. Pronuncij Žabkar gotovo takrat ni

misлил, da bo njegov predlog imel čez nekaj let tako velike posledice.

Dne 3. julija 1973 so se sestali zunanji ministri, preučili opravljeno delo in sklenili, da se sestavijo komisije in preučijo zastavljena vprašanja in priporočijo potrebne rešitve. Te komisije so se sestale v Ženevi od 18. septembra do 14. decembra 1973, proučile vprašanja in priporočile dokončne sklepe, ki so bili poslani v študij in odobritev vladam, ki so se konference udeležile.

Z vso slovesnostjo je 1. avgusta 1975 35 državnih poglavarjev ali ministrskih predsednikov podpisalo listino, ki je dobila ime „Helsinkiška deklaracija“ o evropski varnosti in človekovih pravicah. Sklenili so tudi, da se bo čez dve leti vršila ponovna konferenca in sicer v Belggradu zaradi kontrole in ugotovitve, če se sprejeti sklepi in obveznosti spoštujejo in izvršujejo; bila bi naj neke vrste izpraševanje vesti.

Kot Deklaracija OZN o človekovih pravicah tako tudi deklaracija, sprejeta v Helsinkih, ni zadovoljila v celoti pričakovanj katoličanov in Svetega sedeža. Odprto je ostalo vprašanje splava. Sveti sedež se je trudil, da bi tudi to pereče vprašanje bilo vključeno v izjavo o človekovih pravicah in da bi tudi na ta način zaščitili življenje še nerojenih.

Pri obravnavanju tega vprašanja se težava pojavi že pri vprašanju, kdaj se začne, kdaj nastopi človekova pravica do življenja. Po

božjem in naravnem pravu s spočetjem. To brani tudi Cerkev. Nihče nima pravice prekiniti nosečnosti in ubiti nerojeno bitje. Veliko dežel pa hoče s svojo zakonodajo prepričati, da se pravica do življenja začne oziroma pripada šele po trimesečni nosečnosti, ponekod trdijo, da z rojstvom, nekateri pa celó, da z dnem, ko si lahko sam zasluži vsakdanji kruh. Dovoljujejo se množični umori človeških bitij, ki niso prav nič zakrivila, ki se ne morejo braniti, in to v brk toliko poudarjenemu in poveličevanemu humanizmu naših dni.

Človekove pravice v Sloveniji

Pri obravnavanju vprašanja človekovih pravic se človek spomni in sprašuje, kako je v tem pogledu domá. Govoriti o tem, posebej še objektivno in med nami, je vedno težko in tvegano. Sicer pa, kaj ni tvegano? Vsak dan, vsak trenutek življenja je tveganje. Zato tudi glede tega velja poskusiti in tvegati.

Domá so sedaj zajamčene človekove pravice v tvarnem pogledu. Na splošno imajo ljudje dostojne tvarne pogoje za življenje in dostop do virov izobrazbe. Izjema so revščina v nerazvitih območjih in ostareli kmetje. Zajamčen je red in nedotakljivost dovoljenega imetja in osebna varnost občanov. V tem pogledu je tam boljše kot tukaj. Mogoče to ne bo komu všeč, pa nič hudega.

Ni pa zaščiteno življenje še nerojenih. Uzakonjen je splav. Ne obstaja svoboda vesti, vere, verovanja in prepričanja, izražanja misli in idej, omejujejo svobodo tiska in prepovedujejo svobodo združevanja. Človekova duhovnost je zapostavljena in zatirana. Obstaja diktatura komunistične stranke, ki lahko z neomejeno svobodo širi svoje nazore in zaničuje druge, napadenim in prizadetim se pa ne dovoli niti osnovne pravice do obrambe. Vsa sredstva javnih občil so v izključni službi režima. Zato nezadovoljstvo večine, ki izpričuje, v kolikor more, da svoboda želodca še ni dovolj, in z govorom molka zahteva svobodo duha.

Izpraševanje vesti

Na belgrajski konferenci, ki se bo vršila v dneh, ko bo poletje začelo nagibati proti svojemu koncu, bi naj preverili, kako se izvršujejo helsinški sklepi. Zelo težavna naloga, ker nobena podpisnica ne izvršuje oziroma ne izpolnjuje v celoti prevzetih obveznosti. To velja še posebej za komunistične režime. Izpraševanje vesti bo zelo težko in že sedaj izgleda, da jo bo hotel vsak drugemu, le lastne se ne bo dotaknil.

Naj bo kakorkoli, helsinška deklaracija je dosegla vsaj svoj delni uspeh. V teh dveh letih je postalo vprašanje človekovih pravic pereč svetovni problem. V posameznikih in narodih je vzklopelo hrepenenje po svobodi, po spošto-

štovanju dostojanstva in življenja kot še morda nikoli v zgodovini. Niti komunistično nasilje niti druge diktature tega ne morejo preprečiti. Razkrinkane so maške različnih lažnih humanizmov, predvsem marksističnega. Pri tem Razveseljivem pojavu pa je žalostno, da ga svobodni svet ne podpira ali ne razume dovolj, da je še precej

naiven in da naseda marksistični propagandi in preganja „hudiča“ tudi tam, kjer ga ni, je pa izredno popustljiv do komunističnih režimov. Ne gane ga dovolj trpljenje milijonov, ki trpijo krivice, ne zavzame se dovolj za reševanje socialnega vprašanja na svetovni ravni.

Avgust Horvat

Ljubezen do Boga, najvišja krščanska krepost

(Nadaljevanje in konec)

Bog je prva vrednota v našem življenju

Ljubezen, ki jo Bog od nas zahteva in pričakuje in ki je vedno v naši moči, obstoji v tem, da Njega med vsemi bitji najvišje cenimo in smo zato pripravljeni vse prej žrtvovati, kot pa zgubiti Njega ali pa ga tudi z najmanjšim grehom razžaliti. Bog namreč hoče biti ljubljen kot Bog, z ljubeznijo, ki je edina njega vredna — torej z ljubeznijo, ki neskončno presega vsako drugo ljubezen. Bog se ne zadovolji z drugim mestom v našem srcu; zahteva prvo mesto, ker le to je Njega vredno. Tega prvega mesta tudi z nikomur drugim ne more deliti, ker je pač samo on Bog.

Če torej hočemo vedeti, ali Boga

res ljubimo, potem se vprašajmo, če mu dajemo v lestvici vrednot prvo mesto. Če ga ljubimo bolj kot vse drugo na svetu, bolj kot vsa druga nam ljuba bitja, bolj kot svojo mater in očeta, bolj kot svoje otroke, svojo ženo in moža. Dá, bolj kot svoje življenje, bolj kot najdražje želje, bolj kot sami sebe. Ali ne zahteva Kristus takšne ljubezni zase: „Če kdo ne sovraži (pomeni: bolj ljubi) svojega očeta in svojo mater..., ni mene vreden“.

Kdor resnično ljubi Boga, tudi če ne pretaka solz ob misli nanj in mu srce ostaja boleče brezčutno, suho, je njegova ljubezen pristna. Taka je bila ljubezen sv. Pavla, ki je zapisal: „Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Nadloga ali stiska ali preganjanje? Ali lakota

Molitveni namen za avgust

Splošni: Da bi bila sleherna krščanska skupnost očiten zgled cerkvenega in apostolskega življenja.

Misijonski: Da bi Sveti Duh navdihoval nova pota in načine oznanjanja Kristusovega kraljestva na Kijatskem.

ali nagota ali nevarnost ali meč? Prepričan sem, da nas ne smrt ne angeli ne življenje ne poglavarstva ne sedanjost ne prihodnost ne moči ne visokost ne globokost ne kaka druga stvar ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, ki je v Kristusu, Gospodu našem“ (Rim 8, 35—39).

Dokaz ljubezni so dejanja

Drug dokaz resnične ljubezni do Boga pa so dejanja in žrtve, ki so z njimi zvezane, ki smo jih pripravljene doprinesti za Boga. Svet danes ne verjame več dosti besedam. Prevečkrat smo bili že prevarani, preveč so nam obljubljali, premalo izpolnili. Doživljamo neke vrste inflacijo besed — praznih besed, katerim ne odgovarja resnica. Le dejanja nas še prepričajo. Isto je z našo ljubeznijo do Boga. Že sv. Avguštin je dejal: „Dokaz ljubezni so dejanja!“ Kjer so dejanja, tam je ljubezen, kjer dejanj ni, tam tudi ljubezni ni! Bog nas je ljubil in nas ljubi z dejanji,

zato pa resnično. „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina za nas!“ In vsak trenutek nam naklanja brez števila dobrot. Zato o njegovi ljubezni do nas ne moremo dvomiti, dejanja pričajo o njej. Tako so pa tudi edino verdostojno spričevalo naše ljubezni do Boga dejanja. „Če me ljubite, izpolnjujte moje zapovedi“, je rekel Kristus. Spet sv. Avguštin lepo piše: „Ljubezen ima svojo podobo: ima oči, ki se dvigajo nad zemeljsko in iščejo zgoraj svojega ljubelega; ima ušesa, ki z veseljem poslušajo božjo besedo; ima noge, ki veselo hodijo po poti dobrega, in roke, ki do utrujenosti zvesto vršijo dobra dela“.

Ljubezen do Boga je bistvo in vrh in pravzaprav edina vsebina krščanske religije in sploh vsake vere. „Bog je ljubezen in kdor ne ljubi, ni iz Boga“, pravi apostol Janez. Ljubezen je tudi duša svetosti, ki daje vrednost dobrim delom in krepostim. Toliko veljajo naša dobra dela pred Bogom, v kolikor jih oživlja ljubezen. Brez nje so mrtva in brez vrednosti, kot je mrtvo telo brez duše. Tako končno ni važno ne število ne kakovost ne trajanje naših dobrih del — važna in odločilna je le ljubezen. Hoja za Kristusom pravi: „Bog ne gleda na dar, ki mu ga damo, temveč na ljubezen, s katero mu ga damo.“ V istem smislu pravi tudi sveta Terezija Deteta Jezusa: „Na večer življenja bomo sojeni po tem, kako smo ljubili“.

Alojzij Kukovica

Evharistična^v skrivnost

(Nadaljevanje in konec)

PRAKTIČNE SMERNICE

1. Zaradi središčnega pomena sv. evharistije v življenju Cerkve in vsakega kristjana bodo dušni pastirji in kateheti o njej pogosto govorili, vsi verniki pa bodo o njej pogosto razmišljali.
2. Komaj kaj tako zelo odbija nekristjane ali obrobne kristjane od Cerkve, kakor nasprotje med mašo in vsakdanjim življenjem. Kdor se udeležuje evharistične daritve, mora skladno z njo tudi živeti, sicer njegova udeležba ni-
ma pravega pomena. Zlasti moti kršenje zapovedi ljubezni: mržnja, sovraštvo, prepiri, nesloga, trdosrčnost v odnosu do ljudi v stiski (starih, bolnih, osamelih in tistih, ki blodijo ali živijo v bedi).
3. Mašo bomo pravilno cenili in vzljubili le, če jo bomo povezovali s svojim vsakdanjim krščanskim življenjem v družini, v poklicu, v javnosti in kjerkoli.
4. Dober kristjan bo prihajal k mašni daritvi pravočasno, da ne bo zamujal bogoslužja božje besede, ki sestavlja enoto s celotnim obhajanjem evharistije. Zamujanje ni le znamenje premajhnega spoštovanja do božje besede, temveč tudi znamenje pomanjkanja ljubezni do krščanskega občestva, katerega s prepoznanim prihodom motimo.
5. Za evharistično vzgojo in po-

speševanje pogostnega obhajila, bomo izrabili prve petke, prve sobote in stanovsko oblikovane nedelje, iskali pa bomo tudi novih potov.

6. Na udeležbo pri evharistični daritvi je treba skrbno pripravljati že otroke in jih uvajati, da bodo vedno bolj razumeli njen pomen. V veliko oporo bodo pri tem primerno oblikovane maše z otroki. Evharistično vzgojo otrok je treba povezovati s splošno človeško in krščansko vzgojo. Gajiti moramo tudi tiste človeške vrednote, ki so vključene v evharistično opravilo, npr. občestvena dejanja, pozdravljanje, sposobnost poslušanja, za odpuščanje prositi in odpuščati, izražanje hvaležnosti, doživljanje simboličnih dejanj, prijateljskega obeda, slovesnega opravila.

7. Redno naj bi dajali prednost delitvi zakramentov med mašno daritvijo, pri kateri naj bi prejemniki zakramenta pristopili tudi k obhajilu, pri krstu malih otrok pa po možnosti starši in botri. Sploh naj bi se kristjani udeleževali mašne daritve z obhajilom v odločilnih trenutkih in dobah svojega življenja, ob izbiri poklica, na obletnico krsta, ob svojem godu, na obletnico poroke, ob smrti svojih dragih ipd.

8. Pri navajanju kristjanov na pogostno obhajilo jim je treba pustiti pravilno svobodo. Niso namreč vsi kristjani na isti stopnji

duhovnega razvoja. Morda zdaj še ne morejo prejemati zakramentalnega obhajila pri vsaki maši, a bodo to dosegli pozneje. Treba je upoštevati čas in zakon rasti.

9. Ko se trudimo za pogostno pristopanje k obhajilu, si moramo hkrati prizadevati za dejavno sodelovanje prejemnikov z mašno daritvijo, ki je najboljša priprava na obhajilo, predvsem pa za življenje iz obhajila. Prejemanje evharistije naj bi nam pomagalo, da bi svoje življenje vedno bolj spreminjali v daritev. Veliko število obhajil v kaki župniji ni v vsakem primeru nujno znamenje globokega krščanskega življenja.

10. Poskrbeti je treba, da bodo bolniki in od starosti onemogli pogosto prejemali obhajilo ter da bodo pred odhodom v večnost prejeli tudi sv. popotnico. Skrb za to ni le stvar duhovnika, ampak vsega božjega ljudstva, posebej bolnikovih sorodnikov in prijateljev. Izkoristili naj bi možnost za mašo na bolnikovem domu.

11. V naša majhna in večja krščanska občestva naj bi vedno bolj prodiralo takšno evharistično bratstvo, kakršnega nakazuje in uresničuje obhajanje in prejemanje evharistije. K temu bodo pripomogle maše za posamezne skupine, ki naj hkrati gojé čut in odprtost za krajevno in vesoljno Cerkev.

12. Navaditi se moramo, da bomo po eni spovedi šli večkrat k obhajilu, saj se za prejem obhajila zahteva le, da se ne zavedamo véliknega greha, da imamo pravi namen in da smo eno uro pred obhajilom tešč. Velik greh je le tedaj, če človek, z jasnim spoznanjem (to je popolnoma premišljeno) in s popolno privolitvijo (to je popolnoma prostovoljno) prelomi božjo voljo v važni stvari. Za odpuščanje grehov naj bi bolje izrabili pravne pravine mašne daritve (kesanje na začetku itd.). Kdor se zaveda velikih grehov, se jih je pred prejemom obhajila redno dolžan spovedati.
13. Obhajilo v usta in obhajilo na roko sta enakovredna načina prejetanja obhajila, zato ne smemo nikogar slabo soditi, naj se odloči za en ali za drugi način. Duhovniki bodo oba načina vernikom nepristransko razložili in jim pri izbiri načina pustili popolno svobodo.
14. Duhovnik bo ob vsaki priložnosti, če je le mogoče, rad na voljo za spoved, zlasti pred mašo in po njej.
15. Med posebne pastoralne probleme, ki so v zvezi z evharistijo in jih bo treba v skladu z danimi možnostmi reševati, sodi vprašanje skupne odveze več spokornikov hkrati in delitev zakramentov civilno poročenim ločencem.
16. Ne smemo pozabiti tudi na božje češčenje Kristusa, ki je pod podobno kruha v tabernakljih dan in noč v naši sredi in prebiva med nami poln milosti in resnice.
17. Zunanja liturgična znamenja (npr. klečanje, stoja, sedenje) je treba ljudem dobro razložiti ter jih uvajati potrpežljivo in modro, da ne bodo ljudi odbijala.

POVEZANOST DRUGIH ZAKRAMENTOV Z EVHARISTIJO

Kristus v evharistiji je največji zaklad, kar jih ima Cerkev. Med zakramenti, ki jih je Kristus podelil Cerkvi, je evharistični zakrament središče vseh drugih zakramentov, saj na najodločnejši način vsebuje Kristusa, ki je prazakrament in zato temelj in središče vseh zakramentov.

Evharistija kot skrivnost dejavno navzočega in darujočega se Kristusa je vir vseh milosti, torej tudi tistih, ki jih podeljujejo dru-

gi zakramenti. Evharistija je namreč zakramentalno ponavzočevanje vélikonočne skrivnosti; saj na čudovit način vsebuje pravir vseh nebeških darov in početnika vseh zakramentov, Kristusa, ki je tako neprestano v življenjski zvezi s potujočo Cerkvijo.

Vsi drugi zakramenti so na neki način naravnani na evharistijo. Krst in birma dajeta sposobnost za prejetanje sv. obhajila in za dejavno udeležbo pri sv. daritvi;

zakrament sprave in bolniškega maziljenja usposabljata dušo za vreden in ploden prejem evharističnega Zveličarja; mašniško posvečenje daje oblast, posvečevati in deliti evharistični zakrament. Zakrament sv. zakona je znamenje tiste tesne zveze, ki se uresničuje med evharističnim Kristusom in Cerkvijo.

Evharistija skupaj s krstom in birmo sodi k zakramentom krščanskega uvajanja in je s tema dvema zakramentoma še posebej ozko po-

vezana. Krst vernike prerodi, birma jih okrepi in sv. Rešnje telo jih hrani za večno življenje. S temi zakramenti uvajanja v krščansko življenje verniki prejemajo vedno večjo polnost božjega življenja in napredujejo v popolni ljubezni.

Zaradi povezanosti vseh drugih zakramentov z evharistijo kot najbolj odličnejšim zakramentom je zelo primerno, da jih delimo in prejemo med mašno daritvijo.

Slov. medškofijski past. svet)

Prikazovanje Marije v Fatimi

Novica o dogodkih, ki jim je bilo priča več tisoč ljudi, se je bliskovito raznesla. Katoliški tisk jih je samo kratko, a spoštljivo omenjal. Prostozidarsko in protiversko časopisje pa se je na široko razpisalo. Slike treh otrok so prinašali na prvih straneh poleg slik največjih zločincev. Uredništva so belila svoja pretirana ali naravnost izmišljena poročila z zahrbtnimi opazkami, sumničanjem in natolcevanjem. Fatima je postala znana do zadnjega kotička Portugalske.

Marija je držala oblubo

13. avgusta se je nabralo peš in z vozili nad 15 tisoč ljudi z vseh strani Portugalske. Bili so tudi radovedneži med njimi, a povečini so se zbrali poštene, verni ljudje.

Množica se preriva okoli znamenitega hrastiča, vsak hoče vsaj listič z njega. Ko čakajo, molijo rožni venec in prepevajo svete pesmi.

Poldan odzvoni, a otrok ni od nikoder. Ljudje se vznemirjajo. Slišijo se glasovi, da so pastirčke zaprli. Nemir se sprevrča v grožnje. Hočejo iti nad okrajnega načelnika in jih osvoboditi s silo. Kar se zaslišijo glasovi: „Marija je vseeno tu. Držala je oblubo!“

Res so ob določeni uri vsi navzoči slišali grom in videli blisk, potem pa so videli nad oskubljenim hrastičem prelep oblaček. Čez 10 minut se je razgubil v višave. Nenadno so tudi oblaki zablesteli v mavričnih barvah, da je „listje izgledalo kot cvetje“. To je množico pomirilo. Ti izredni pojavi so bili to pot še veliko bolj vidni in izrazi-

ti. Mnogim so vrnilo izgubljeno vero. Vsi so v njih čutili Marijino navzočnost.

V ječi

Kje so ostali otroci? Zanje se je začela ura preskušnje. Okrajni načelnik Artur de Oliveira Santos je bil zagrizen framason. Ko je zvedel za dogodke, jih je pazno zasledoval. Ker je bilo po tedanji protiverski postavi prepovedano vsako shajanje zunaj cerkva, je mislil fatimskim dogodkom napraviti konec s tem, da otroke zapre.

11. avgusta jih je poklical k sebi s starši vred. Oče Marto se je uprl in ni vzel otrok s seboj. Lucijini starši pa so odločili, da bo Lucija šla z očetom in naj bo kaznovana, če laže. Na okraju so očeta Marta ošteli, Lucijino zasliševanje pa je naraslo v debel zapisnik. Načelnik, ki je hotel zvedeti za „skrivnost“, jo je odpustil z grožnjo, da jo bo prisilil, da bo govorila, četudi jo bo treba ubiti.

13. avgusta zjutraj je z romarji prišel v Fatimo tudi okrajni načelnik, se oglasil pri Martovih in se delal, da bo tudi on šel v Globel. Povabil je otroke v župnišče, kjer jih je župnik spet zaslišal, vendar skrivnosti niso razodeli. Potem je načelnik otroke povabil v kočijo, češ da jih pelje v Iríjsko globel, v resnici pa je na vogalu zavil v Ourém na svoj dom. Tako je minil poldan in na njihovo veliko žalost jih je bela Gospa zaman pričakovala.

Obljube in grožnje

Doma načelnik ni odnehal; dolgo je silil vanje, da mu razodenejo svojo „skrivnost“. Zapreti jih je dal v neko sobo, kjer so ostali vsa noč in še naslednji dan. Spet jih je zasliševal, sprva z obljubami, potem pa s strašnimi grožnjami. Ker niso hoteli govoriti o „skrivnosti“, jih je dal zapreti v občinsko ječo, „dokler ne pridejo ponje in jih žive sežgo“. Otroci so mu verjeli. Drugim jetnikom so se smilili. Ko so otroci začeli v ječi moliti rožni venec, so tudi jetniki drug za drugim pokleknili in z njimi molili.

Proti večeru nova zasliševanja in ponovne grožnje. V divji jezi zakliče zagrizeni prostožidar: „Če nočete zlepa, boste pa zgrda!“ in seže po poslednji zvijači: veli stražarjem, naj pripravijo velik kotel z vrelim oljem, da bodo upornike žive cvrli. Otroke odvedejo v sosednjo sobo. Otroci so prestrašeni na smrt, a neomajni v molku. Z obljubami in grožnjami zaslišuje načelnik vsakega otroka posebej in ga odvede v drugo sobo, češ da ga že ni več. Naslednji dan, 15. avgusta, nova zasliševanja in nove zvijače. Ko pa vse le nič ne izda, jih načelnik sam spet odpelje v fatimsko župnišče in pravi očetu Martu, da so otroci bolni in da vidijo reči, ki jih ni.

Veliko molte in se žrtvujte!

Otroci so se oddahnili. Naslednji dan so se šli zahvalit v Iríjsko

globel za zmago. Potem so spet pasli svoje črede kot poprej.

19. avgusta je bila nedelja. Lucija je s Franckom in njegovim bratom Ivanom gnala po sv. maši na pašo v kraj Valinhos. Naenkrat zapazi, da se ozračje temni kakor že ob drugih videnjih. Tudi zabliskalo se je, zato hitro pošlje Ivana po Jacinto, ki je ostala doma.

Ko ta prihiti, se drugič zabliska in koj nato zagledajo svojo božjo Prijateljico nad podobnim, a dosti višjim drevesom.

Tudi tokrat jim naroča, naj spet pridejo na 13. v mesecu v Iríjsko globel, in jih spodbuja k molitvi sv. rožnega venca.

Lucija znova prosi za čudež. Gospa ponovi svojo obljubo, da bo v oktobru naredila čudež za vse; toda če bi otrok ne dali v ječo, bi bil čudež veličastnejši. „Videli boste sv. Jožefa z Detetom Jezusom, pripravljenim dati svetu mir; videli boste Gospoda blagosloviti ljudstvo; videli boste tudi rožnovensko Gospo in žalostno Mater božjo.“

Na namig neke Gospe vpraša Lucija, kaj z denarjem, ki so ga ljudje nanosili v Globel. Gospa ji odgovori, naj naroče za darove dve banderi, katere naj potem oni trije nosijo z drugimi belo oblečenimi otroki pri procesiji rožnovenske Kraljice. Tako bo praznik slovesnejši.

Lucija prosi še za zdravje nekatere, ki so se ji priporočili, pa

Gospe se zdi to postransko: naj bolniki le pridno molijo sveti rožni venec in bo nekatere že ozdravila v teku leta.

Spet ji žalost zasenči prelepi obraz in ponovno spodbuja otroke k molitvi in premagovanju ter zaključí:

„Molite, veliko molite in doprinesajte žrtve za grešnike! Kajti mnogo, prav mnogo duš pride v pekel, ker ni nikogar, ki bi se zanje žrtvoval in molil!“

Tudi ta prikazen je trajala približno 10 minut. Marijin obraz je bil dostojanstven, materinsko skrben, pa žalosten.

Ivan, ki je bil tudi zraven, ni videl prikazni, le ob koncu je slišal kratek pok. Otroci so odsekali drevesu rogovilasti vrh. Lucija in Ivan sta ostala pri živini, Francek in Jacinta pa sta nesla vejevje domov. Ko je Lucijina mati vzela vejico v roko, je začutila močan in prijeten vonj kot po neznani žlahtni roži. Polastil se je je dvom, če ni morda le res...

Pred domačimi je imela Lucija odslej mir, a začela se je druga nadloga. Nепrestano so ji bili za petami nadležni obiskovalci, radovedneži in tudi malopridneži. Ker se je širil glas, da bo načelnik dal otroke umoriti, je nameravala družina spraviti otroke kam drugam, pa so se sami uprli: „Nič zato, če nas ubijejo! Bomo šli tako še prej v nebesa!“

Srečko Zamjen

Moje življenje in delovanje

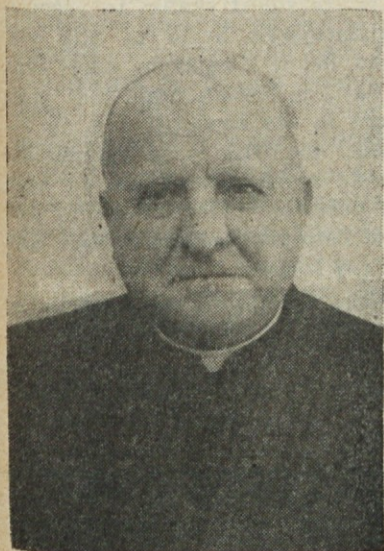
(Nadaljevanje)

Moje življenje v Marijanišču

Drugi dan po večerji je že naš prefekt Bertoncelej povedal dnevni red, po katerem bomo živeli v Marijanišču. Dopoldne bomo imeli vsak dan, razen nedelje in zapovedanih in državnih praznikov, šolo. Popoldne po kosilu bo pa prosti čas in razvedrilo, potem pa učenje in priprava na šolo. Zvečer ob določeni uri bo večerja, nato še nekaj odmora, potem pa bo v kapeli skupna večerna molitev, po njej pa počitek. Vsako jutro bo tudi zjutraj ob določeni uri jutra-

nja molitev, skupna sv. maša, zajtrk in odhod v šolo.

Prefekt Bertoncelej, ki je bil tedaj bogoslovec, je skrbno nadziral naše življenje, vedenje in učenje. Nekega dne nam je žalosten pripovedoval da je umri zelo dober in še mlad duhovnik. Govoril je več časa o njem. Mi smo se pa dolgočasili. Premalo smo še bili vzgojeni in poučeni o duhovniškem delu, življenju in trpljenju, da bi se mogli za vse to zanimati. Naenkrat se spomnim nagrobnega napisu, ki sem ga bral v knjigi, ki mi jo je podaril gospod ravnatelj. Napisal sem ga na listek papirja in ga dal svojim sošolcem. Glasil se je: „Tukaj počiva Janez Porenta, njemu naj poje nebeška trobenta.“ Naenkrat se je začelo vseh 24 sošolcev glasno smejati. Gospod prefekt je ves iz sebe utihnil, nas nekaj časa opazoval, potem pa zakričal: „Zakaj se smejete? Smrt mladega duhovnika je preveč resna zadeva, da bi se ob njej mogli smejati in iz nje norčevati. Če mi takoj ne poveste, zakaj ste to storili, boste vsi nocoj brez večerje, jutri pa še brez kosila.“ V sobi je nastala grobna tišina. Tedaj mu eden izmed sošolcev izroči listek. Ko gospod prefekt prebere napis, se rahlo za trenutek nasmehne, pa takoj

spet zresni in vpraša: „Kdo je to napisal?“ Takoj sem vstal, stopil pred njega in mu povedal, da jaz, pa takoj dostavil, da sem ga bral v knjigi, ki mi jo je podaril gospod ravnatelj. Tedaj me je prefekt Bertonec prijel za lase nad ušesi, mi jih navil, stresel glavo in mi ukazal iti k pultu, potem pa rekel: „Za danes odpustim. Pojdite vsi k večerji in jutri h kosilu! Nikar pa mi več ne delajte takih norčij!“

Naše življenje v gimnaziji

Gojenci Marijanišča smo hodili na prvo državno gimnazijo v Tomanovi ulici, ki so ji dali pozneje ime klasična gimnazija. V njenem prvem B razredu sem se kmalu kar dobro počutil. Naš razrednik je bil dr. Franc Perne, ki je zelo lepo razlagal verske resnice in nas pridobival za življenje po njih.

Pouk pa je zelo motila prva svetovna vojna. Naš profesor, ki nas je učil latinščino, slovenščino in nemščino, nam je neko uro razlagal, kaj moramo storiti, kadar bodo pokale bombe. Rekel je, da je tedaj treba vstati, usta odpreti in si s prsti zamašiti ušesa. Ko nam je kazal, kako se to stori, smo se mu smejali. Prav tedaj je silno počila bomba v skladišču bomb. Poslopje gimnazije se je streslo tako močno, da je več šip padlo z oken na tla. Toda bolj ko učenci se je ustrašil naš profesor. Ves zbežan nas je spodil iz razreda na hodnik in nas peljal v gimnazijsko vežo v

pritličju. Mi smo se mu pa ves čas smejali. V gimnazijski veži nas je vse ozmerjal s smrkavci, ki nič ne vemo in ne znamo, on je pa bil v vojski nadporočnik. Zato ve, kako se je treba vesti, kadar je nevarnost za življenje. Vendar nam njegovi opomini niso segli v srce.

Ko smo se pa gojenci Marijanišča vrnili in videli pobite skoraj vse šipe v zavodu in videli tam več hudo ranjenih vojakov, nas je to zelo pretreslo. Zvedeli smo tudi, da je več višješolcev odšlo k vojakom. Smeh je izginil z obrazov. Nič več se nismo šalili. Postali smo nenavadno mirni in resni.

Četudi je divjala vojska, smo prvi razred gimnazije srečno končali. Zelo sem bil vesel, ko sem videl, da sem prvo gimnazijo dovršil z odličnim uspehom. Toda ko sem prišel domov na počitnice, mi je velika žalost skalila to veselje. Najstarejšega brata ni bilo več domá. Šel je k vojakom. Začel sem se bati, da bosta morala tudi brat Janez in ata zapustiti dom in iti branit domovino pred sovražniki. Vse to me je priganjalo, da sem vse počitnice pridno pomagal pri delu. Zato med tednom nisem hodil zjutraj k maši.

Neko nedeljo mi pa sestra pové, da gospod župnik želi, da pridem k njemu. Drugo jutro grem k maši in zunaj cerkve počakam župnika, da je po njej opravil zahvalo. Ko pride iz cerkve, ga pozdravim. Prijazno mi odzdravi, potem pa zresni obraz in mi reče: „Ko sem jaz končal prvo šolo, sem vsak dan

hodil k sveti maši. Zakaj pa ti ne hodiš?"

Odgovoril sem mu, da je doma veliko dela, ker je brat Anton pri vojaki. Gospod župnik pa mi reče: „Gregor, le verjemi, da boš s sveto mašo še bolj pomagal domačim ko s svojim delom, posebno če jo boš zanje daroval. To povej vsi domačim pa pridi vsak dan k maši!“

Doma sem povedal vse, kar je povedal gospod župnik. Ata pa je potem rekel: „Res je, da te potrebujemo pri delu. Toda gospoda župnika moramo ubogati. Odslej boš šel vsako jutro tudi med tednom k maši. Tako bo najbolj prav.“

„Dobro, ata! Bom pa šel vsako jutro med tednom k maši. Med vsako mašo bom molil tudi za vas in brata Janeza, da bi vaju ne poklicali k vojakom,“ sem atu odgovoril in z njim odšel na delo.

Misel na maše, ki sem se jih udeleževal v počitnicah, me še zdaj spremlja v tujini in mi budi silno hrepenenje po domači cerkvi, po domovini in po vseh, s katerimi sem skupaj živel v domači hiši.

Počitnice po prvi šoli so kmalu pretekle. Vodstvo Marijanišča je pred počitnicami obljubilo, da bo gojence obvestilo, kdaj se bo začela šola. Toda zastoj smo čakali. Obvestila ni bilo. Tudi župnik Jamnik, ki je bil vedno v ožji zvezi z ravnateljem Marijanišča, ni vedel, da so se v Ljubljani začele v redu vse šole. Pozneje smo zvedeli, da pošta ni redno delovala in da se je več važnih pisem in listin, poslanih po pošti, izgubilo.

Po enem mesecu smo pa le zvedeli, da se je pouk v naši gimnaziji redno začel. Zato sem prišel en mesec prepozno. Ko sem prišel v razred, so me součenci začudeno gledali. Profesor naravoslovja pa se je norčeval iz mene: „Le zakaj si se vrnil nazaj? Raje bi ostal v hribih za pastirja.“ Zastoj sem mu razlagal, da nismo dobili nobene obvestila. Zato sem mirno sedel v klop, ki je bila prazna. Toda profesor ni sprejel mojega opravičila in mi je pri izpraševanju vedno delal težave.

Prav ta profesor je bil eden izmed tistih, ki se je iz vere norčeval. Ko smo v začetku ure molili, je z rokami, prekrižanimi na hrbtu, gledal skozi okno. Nikoli ni molil z nami.

Nekoč mu je med prirodoslovno uro prišla neokusna, žaljiva, strupena šala. Poklical je nekaj učencev pred svojo mizo in jim začel kazati svoje roke, ki so bile pokrite s črno dlako. Vprašal jih je: „Povejte, dečki, kaj vidite na moji roki?“ Učenci so mu odgovarjali: Nekatere: „koža“, drugi: „žile“, tretji: „kosti“. Toda profesor ni bil z njihovimi odgovori zadovoljen. Zavrnil jih je z besedami: „Tepci! Pogledajte vendar bolje!“ Pri tem je pa kazal na svoje kosmate roke. Tedaj se oglasi eden izmed učencev: „Na vaši roki so dlake!“ „Tako je! Na moji roki so dlake, kosmatine?“ „Kaj vam to dokazuje?“ Vsi učenci molčé. Tedaj pa reče profesor: „To dokazuje, da je človeška mamica opica.“

Tedaj se oglasi eden izmed najboljših učencev: „Gospod profesor, moja mama je človek, ne opica!“ „Moja tudi, moja tudi,“ so ponavljali glasno drugi učenci. Ta odgovor je razvnel vse učence v razredu. Nekateri so začeli drsati s čevlji po tleh, drugi so začeli premikati in dvigati klopi in vpili: „Naša mama je človek, ne opica.“ Hrup je bil tako velik, da je prišel v razred ravnatelj, učence pomiril, profesorja pa poklical na zagovor. potem ko je zvedel od učencev, kaj je profesor govoril. Ravnatelj ni mogel zagovarjati profesorjevega stališča. Zavedal se je, da je profesor zelo žalil verski čut učencev. Profesor je bil zaradi tega predstavljen na realko.

Še bolj je žalil verski čut učencev v peti šoli profesor matematike. Ko je med uro razlagal matematiko, je govoril: „Dvakrat dve je štiri, je matematična resnica. To pa, da je Bog na križu umrl, ni matematična resnica, ker je Bog na križu lahko tudi zmrznil.“ S temi besedami je izredno žalil verski čut dijakov, ki so skoraj vsi spoštovali vero. Stopili so ven iz klopi, začeli dvigati pesti, groziti, profesorju in kričati, da ne pusté sramotiti vere. Profesor se je zbal, zbežal iz razreda in šel k ravnatelju poročat, da so se mu učenci v peti šoli uprli.

Ravnatelj je poklical nekaj najboljših učencev iz razreda in ugotovil, da je kriv upora profesor sam, ne pa učenci. Tudi ta profesor je bil prestavljen na realko, kjer je še naprej sramotil vero.

Ta dva žalostna dogodka sta me počem spremljala vso gimnazijo, vse bogoslovje in ves čas mojega duhovništva. Petdeset let sem že duhovnik, pa me ta dva dogodka še vedno navdajata z veliko žalostjo in zelo se mi smili mladina, ki nima dobrih vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev.

Na klasični gimnaziji smo pa imeli tudi nekaj izredno dobrih profesorjev. Eden izmed teh je bil Jožef Osana. Učil nas je grščino. Znal je zbuditi v dijakih zanimanje za jezik, ki ga je učil in jih pridobiti, da so se ga radi učili. Vere se ni nikoli sramoval. Nasprotno! Učencem in profesorjem je izjavil, da bi gotovo postal duhovnik, če bi imel koga, ki bi skrbel za njegove starše.

V osmi šoli nam je sijajno razlagal Aristotela in Platonovo filozofijo. Njegova razlaga mi je v bogoslovju zelo pomagala, da sem lažje razumel razlago filozofije profesorja dr. Aleša Ušeničnika. Profesor Osana nas je v osmi šoli tudi presenetil s posebnim krožkom za branje sv. pisma v grščini. K njemu je povabil vse osmošolce, ki so se za grščino posebno zanimali. Pri tem krožku, ki je bil na klasični gimnaziji, smo Sveto pismo nove zaveze prevajali v slovenski jezik, ugotavljali razlike med slovenskim in grškim jezikom in posebnosti življenja ljudi, ki so tedaj živeli, ko so sveti pisatelji pisali sveto pismo nove zaveze.

Maturiral sem iz grškega jezika. Profesor Osana mi je dal nalo-

go, naj prevedem iz Sv. pisma nove zaveze v grščini v slovenščino priliko o delavcih v vinogradu. Naj določim posebnosti glagolov in časov v priliki in povem, od kdaj do kdaj so trajale nočne straže, s katerimi so tedaj Judje delili čas. Odgovoru, ki sem ga dal, so se člani maturitetne komisije čudili. Tudi profesor Osana je bil vidno zadovoljen z njim.

Izredno dober profesor matema-

tike je bil kanonik Svetina. Njegovo lahko umljivo, preprosto in jasno razlago smo vsi občudovali. Za vsak matematični postopek je sestavil posebna pravila, ki smo se jih morali naučiti na pamet. S pomočjo teh pravil smo uspešno reševali tudi najtežja matematična vprašanja. Zato se nisem prav nič čudil, ko so mi pozneje nekateri duhovniki rekli o njem, da je znal bolje učiti matematiko ko verouk.

Gospa Sveta na Koroškem

V cerkvi
je bil molk
pokopanega
svetá.

V ograjenem
prezbiteriju
je iz temne,
po smrti dišeče sivine
zdaj pa zdaj
zadušeno
prodrli soj
zlatá
in zelenih kamnov.
Le med obredi
so do kraja
zasijali,
v lučih,
ki so vse
svetile Nečemu,
česar sam
nisem videl.

Bil sem
v presvetem,
kamor je v stari zavezi
smel le véliki
duhovnik,
v oblačilih
iz rdečih niti karmezina,
z našitimi
žoltimi topazi
in z mlečnobelim
oniksom.

A glas zvončka
v mojih rokah,
lepi
zamahi s kadilnico,
budne
barve
ministrantovskega krilca,
moje latinske
besede,
ki jih nikoli
nisem razúmel —

vse je ostajalo
le na robu
Tistega,
čemur so luči
svetile,

vse je bilo
samó vezenina
na nevidnem tkivu,
ki je zastiralo
skrivnost.

Danes svetá
nič več
ne duši.
Pisan,
zvedav
sredi cerkve
sprášuje
skrivnost.

Vsi smo okoli odprte
svetline oltarja,
vsi oznanjujemo
iz Duha,
vsi prinašamo
vino,
kruh,
vsi govorimo
nad darovi
hvalne
besede
spreminjevanja.

Z roba skrivnosti
smo stopili
v njeno čisto
sredo.

Sámi
smo skrivnost.

Njena tiha
kri.

Vladimir Truhlar

Človeku, ki sovraži, preti stalna nevarnost, da zabrede v zmoto, še
huje, da zabrede v neokusnost, površnost in vulgarnost.

Paul Valéry

v družini

Listina o otrokovih pravicah

Organizacija Združenih narodov je razglasila 1. 1959 listino o pravicah otrok. Objavljamo jo za informacijo naših bralcev.

1. načelo

Otroku gredo vse pravice, naštete v tej izjavi. Uživati jih morajo vsi otroci, brez izjeme in brez vsakršnega razločevanja glede na raso, polt, spol, jezik, vero, politično ali drugače naziranje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali drugačen položaj, bodisi otroka samega ali njegove družine.

2. načelo

Otrok mora uživati posebno varstvo. Z zakonom ali na drug način mu je treba omogočiti, da se bo v svobodi in dostojanstvu razvijal telesno, duševno, нравno, versko in družbeno zdravo in normalno. V zakonih, sprejetih za varstvo otroka, naj bo otrokova korist poglavitno vodilo.

3. načelo

Od svojega rojstva mora otrok imeti pravico do imena in državljanstva.

4. načelo

Otrok mora uživati vse ugodnosti socialnega varstva. Imeti mora pravico do življenja in razvoja v zdravih okoliščinah. Zato je treba njemu in njegovi materi zagotoviti posebno nego in varstvo. Skrbeti je treba zanj in njegovo mater že pred porodom. Otroku ima pravico do ustrezne prehrane, stanovanja, razvedrila in zdravniške nege.

5. načelo

Fizično, mentalno in socialno prizadetemu otroku je potrebno nuditi posebno nego in vzgojo, zaradi svojskosti okoliščin, v katerih živi in se razvija.

6. načelo

Za popoln in skladen razvoj njegove osebnosti sta otrokom primerna ljubezen in razumevanje. Če je to le mogoče, naj zanj skrbe in naj bodo zanj odgovorni starši, vsekakor pa naj raste v vzdušju materialne varnosti. Le v izrednih okoliščinah je lahko otrok v najnežnejših letih ločen od svoje matere. Družba in organi oblasti morajo posebno skrbeti za otroke brez družine in brez sredstev, potrebnih za preživetje. Za vzdrževanje otrok v velikih družinah je zaželena denarna podpora in sploh pomoč države.

7. načelo

Otrok ima pravico do šolanja, ki naj bo vsaj na stopnji osnovne šole brezplačno in obvezno. Deležen naj bo vzgoje, ki bo razvijala njegovo splošno kulturno raven in ga usposobila, da na osnovi enakih možnosti razvija svoje sposobnosti in zmožnosti za lastno presojo, čut moralne in socialne odgovornosti, da bo lahko postal koristen član človeške družbe.

Koristi otroka naj bodo vodilo tistim, ki so odgovorni za njegovo vzgojo in izobraževanje; na prvem mestu pa morajo biti za to odgovorni starši. Otroku moramo preskrbeti igro in razvedrilo, katerih namen je prav tako vzgojni. Družba in javne oblasti naj si prizadevajo, da bodo otroci lahko kar najbolj uživali te pravice.

8. načelo

Otroka je treba v vsakem primeru najprej zavarovati in mu najprej dati pomoč.

9. načelo

Otroka je treba obvarovati pred vsemi vrstami zanemarjanja, okrutnosti in izkoriščanja. V nobenem primeru ne more biti predmet trgovine. Otrok ne sme biti sprejet na delo, dokler ne doseže določene starosti. V nobenem primeru ga ne smemo prisiliti ali mu dovoliti, da bi delal v poklicu ali opravljal tako delo, ki bi slabo vplivalo na njegovo zdravje ali vzgojo oziroma škodilo njegovemu telesnemu, duševnemu in нравnemu razvoju.

10. načelo

Otroka je treba varovati pred običaji ali navadami, ki pospešujejo rasno, versko ali katerokoli drugo vrsto diskriminacije. Vzgajati ga je treba v duhu razumevanja, strpnosti, prijateljstva med narodi, miru in občega bratstva ter v zavesti, da naj bodo vse njegove sile in njegova nadarjenost v službi človeštva.

ZA MLADINO

NE POZABITE NAS NIKDAR!

Ne pozabite nas nikdar! — slišimo iz onstranstva. To je klic naših mučenikov, naših padlih in pomorjenih bratov med krvavo revolucijo. To je klic svobodnih slovenskih vojakov, ki v domovini, še po tridesetih letih, *nimajo pravice do groba*, ki so načrtno prezirani, načrtno potisnjeni v pozabo. To je klic iz dna kraških in teharskih jam, je poziv vsem svobodnim Slovincem, *da pričamo o njih*, da terjamo zanje *iste pravice človeka*, zaradi katerih prav sedaj zasedajo in razpravljajo narodi v Belgradu!

Strahotno obdobje v naši slovenski zgodovini, to strahotno obdobje v življenju naših staršev, se v zadnjem času že počasi, natihooma zaznava v svetu. Že je pokol domobrancev v tiskani besedi kot plamen obtožbe siknil v svet. In svet je obnemel. Obnemela je mladina v domovini, saj so ji načrtno prikazovali zgodovino pod njihovo lažno lučjo. O genocidu ni bilo govora — borilce za svobodo Slo-

vencev in domovine so prikazovali kakor največje zločince in izdajalce slovenskega naroda.

Zadnje čase se je doma miselni in gospodarski pritisk poostril. Še huje napadajo in žigosajo čast naših mater, naših očetov, naših padlih. Še močneje hočejo vtisniti svoje mišljenje, ko jim razni vzhodni politiki in ideologi očitajo preveliko popustljivost.

A klic po svobodi je bil zanečen in se širi po naši domovini in po svetu. Kočevje, Teharje, Domžale, Podutik so kraji, iz katerih zveni klic: **NE POZABITE NAS NIKDAR!**, *ker nismo izdajalci, le svojo domovino ljubimo nad vse!*

Svobodni Slovenci smo jim postavili spomenik — vključili smo jih v našo bit in v življenje naše skupnosti, njih žrtev nam je v nenehen opomin in svarilo!

Iz dela in življenjskega zagona naših staršev je pod Južnim križem zrastla generacija mladih! Vzljubili so deželo, v kateri so se rodili, vključevali so se v njeno

rast in skušali po vseh svojih močeh pomagati pri njenem vzponu. Nenadoma pa so se tudi oni znašli sredi borbe dveh velikanov, dveh svetovnih nazorov.

Nenadoma so bili sredi borbe dveh idej, sprva v besedi, končno že sredi krvavih bitk. Kri sinov miroljubnega argentinskega naroda se preliva nad novo domovino. Gigantski spopad dveh svetov se odigrava pred našimi očmi.

Slovenska mladina v Argentini: v teh težkih časih, ko iščete in se vprašujete — *prisluhnite klicu naše pobite slovenske vojske!* Naši junaki so bili med prvimi na Zahodu,

ki so spoznali lažnost marksizma. V veliki večini so bili sinovi in kmetov, navezani na svojo zemljo, utrjeni v trpljenju; zgrabili so za orožje, ker so bili rojeni uporniki proti vsakemu nasilju.

Spontano so se uprli ideologiji in redu, ki so jim ga vsiljevali. Niso iskali sebičnih gmotnih zadostitev ali koristi. Zato so prav **oni** simbol, luč, ki naj sveti **vam**, naši mladi, predvsem v odpovedi, v samopremagovanju, posebno pa še v ljubezni do **svobode in do domovine**.

Fantje in dekleta, sedanjji časi terjajo od vas jasnih načel in

Moštvo slovenske odbojcarske reprezentance „Zedinjena Slovenija“, ki se je organizirala zadnje mesece in se vpisala v Buenosairesko odbojcarsko federacijo. Prvič se je predstavila v Našem domu v San Justu 30. aprila letos. Od leve, 1. vrsta: B. Miklič, S. šenk, B. Rozina, H. Zupan ml., O. Pucheu, M. Marinčič, M. Grohar; 2. vrsta: J. Hrovat, L. Poglajen, D. Zakrajšek, D. Radoš, F. Urbančič, T. Marin, J. Medvešček, M. Bokalič, del. J. Bokalič.

jasnih pojmov, da boste znali iti po pravi poti, da boste sposobni premagati vplive dialektičnega materializma in liberalnega ateizma pa vseh ideologij, ki iz njih izhajajo. Smo sinovi slovenskega naroda, ki je v teku svoje tisočletne zgodovine dokazal, da se zna upreti tujim naukom. Zavedajte se, da je komunizem ideologija, ki je kljub vsemu taktičnemu popuščanju obdržala svoje jedro nespremenjeno. Zato ne more biti soglasja med komunizmom in demokracijo! — Varljive so misli, ki se porajajo zadnje čase, kakor da bi se mogli komunisti podvreči demokratičnemu osvobojevalnemu procesu, ali pa misel o neodvisnem evrokomunizmu.

Ko je partija med vojno širila gesla, da bodo spremenili človeka, se jim ta napoved ni uresničila. Po tolikih letih je človek ostal le človek, z vsemi od Boga mu danimi lastnostmi, predvsem pa z željo po lastni svobodi. Ruski disidenti, katerim so se pridružili tudi češki in jugoslovanski intelektualci, potrjujejo to dejstvo.

Ko se danes klanjamo spominu naših žrtev, ko prisluhnemo njihovim klicem, lahko ponosno ugotovimo: naši padli so bili tista gonilna sila, ki nas je tekom dvaintridesetih let povezovala.

To je bila tista energija naših staršev, ki jim je omogočila, da so nam zgradili naša slovenska središča v novi domovini.

Idealna nesebičnost naše pomorjene vojske je luč, ki že več ko trideset let spremlja naše vzgojitelje, predavatelje in javne delavce, ki kljub vsem vabilom današnje potrošniške družbe vršijo svoje poslanstvo iz čistega idealizma, brez vsakega povračila.

Že prevzema mlada generacija mesto svojih osivelih predhodnikov in ta mlada generacija vam, naši junaki, kliče: mirno spite v naši slovenski zemlji in bodite prepričani, da **VAS POZABILI NE BOMO NIKDAR!**

Inž. Jernej Dobovšek

(na svečanosti v spomin protikomunističnih žrtev v Slomškovem domu, 25. VI. 77.)

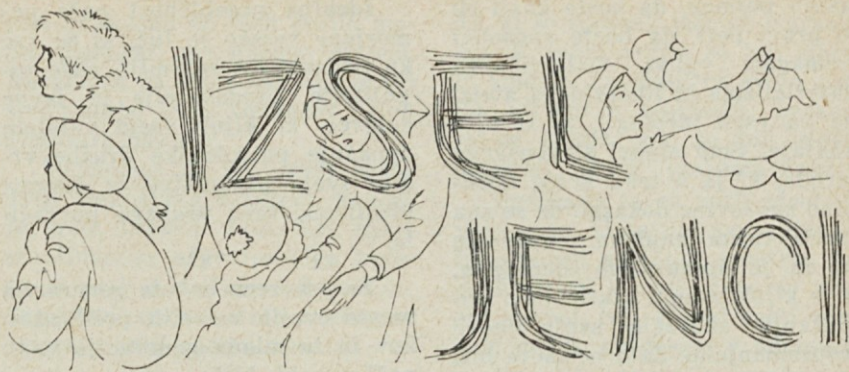
Drevo

Rad bi razumel jezik drevesa,
jezik korenin
in jezik listja v vrhu.

Rad bi doumel rast
in pogovor z vetrovi,
strah pred bliski
in vdano sprejemanje dežja.

Rad bi razumel mir
ivnatih in zmrzlih vej
in tiho utripanje korenin,
ki sanjajo o pomladnem cvetju.

Karel Mauser

Johan Bojer-Božo Vodušek

IX

In potem je končno spet prišla pomlad in sneg se je tako zelo taljal, da so na širni ravnini nastala velika jezera. Povsod se je bleščala voda. Nепrestano je drla, curljala in izhlapevala. Nazadnje je pa zemlja ležala spet gola in pričela zeleneti. Ženske so prišle iz mračnih koč, v katerih so pozimi tako obledele. Oči so se jim bile odvadile vse te svetlobe, pa vendar so si morale obraz in roke pošteno otajati. O, čutite vendar, spet je sonce, spet je toplo! Škrjavec je že visoko nad ravnino, muhe brenčijo, ob steni koče odpira cvetlica oči. Pomlad je spet, pomlad! Kako neki je zdaj v domovini?

Potem so možje spet lahko pričeli z delom na polju. Ali to pot ni bilo Erika Fossa, da bi jih poučil. Tudi ženske so prišle s svojim delom pred vrata. Tam je bilo zračno, svetlo in prostorno. Ani,

Perovi ženi, se je zdelo, da se je pozimi hudo postarala. Ampak saj zdaj je spet sijalo sonce, ali je imelo kak smisel biti zamišljen? Imela je majhno zrcalo. Ne, kako ji je obraz posivel! Obstala je obrnjena proti soncu in prav molila, da bi spet dobila svoj nekdanji zlati žar. Ali ni bilo čudno, kako so spomini izpreminjali barvo? Pozimi so bili samo greh in sramota, zdaj pa je hodila iz koče in v kočo in pela. Hudi ali dobri spomini, bili so vendarle njena mladost. Spadali so h gozdnim bregovom in goram in bleščečim se jezerom. Vdili so jo nazaj med fante in dekleta na zelene travnike k petju, harmoniki, k igri — o, o! Saj v nedeljo ni bilo tukaj pričakovati nobenega obiska, ali praznik je praznik. In zunaj v svetlobi se je vendar spet lahko pošteno olepšala. Glavnik je kazal, da so lasje izpadli. Ah, da. Ali popoldne, ko je Per legel k popoldanskemu počitku, je

sedla nekaj korakov od kočee s harmoniko v travo. Seveda tukaj ni bilo nikogar, ki bi plesal. Ali spomini so spomini. Tudi njim se da zaigrati.

Ali pa se je napotila tja k fantom, k Mortenu Kvidalu, učitelju Joju in Antonu Norengu. „Samo pogledati sem hotela, kako je kaj pri vas,“ je rekla. „Saj najbrž je kakor v svinjaku.“ Može so začudeno gledali, kako se je bila v nekaj dneh izpremenila. Njena hoja je postala prožna, oči so se ji spet svetile in na veselo besedo se je zasmejala. „Ampak kako je s perilom,“ je rekla in se ponudila, da vzame s seboj umazano perilo. Saj jutri bo tako prala in nekaj čudnega je bilo zanjo drgniti in izpirati perilo teh fantov in še posebej obešati ga. Da, da, saj po domačih evangelijih je bilo skoraj vse slabo. In zdaj je žal spet grešila.

Ampak kako naj bi bila drugače prestala zimo, vzdržala v koči, v preriji in pri Peru. Kaj niso bili ti veseli grehi, ki so vzplamtevali v njeni krvi, kakor zdravilo, kadar je bilo domotožje preveliko in je bil Per preveč mrk in zamišljen?

Mala kolonija je ostala osamljena, odkar je izgubila Erika Fossa. Zdaj pa so drug za drugim prihajali k Mortenu in ga izpraševali, kaj misli o tem in onem. Potrebovali so semenskega žita in živeža za poletje. Nihče ni imel denarja. Kdo naj bi šel v mesto in našel kak izhod? Jeseni bo morebiti žetev,

ki bo nekaj vredna. Da bi spet mlatili z voli kakor lansko leto, se jim je zdelo nesmiselno. Potrebovali so mlatilni stroj, ampak od kod denar? „Kaj misliš, Morten? Ali bi potoval za nas v mesto? Za tvoje polje bomo že mi skrbeli, tačas ko boš odsoten.“

Nekaj časa se je obotavljal, saj je bil med njimi drugi najmlajši in ne mož, ki bi jim bil lahko drugi Erik Foss. Ali prav za prav ga je le veselilo. Odgovornost je bila velika, ali zato tudi zapeljiva. Nazadnje se je vdal in se pripravil za pot.

Že je vpregel vole, ko je pritekla Elza in mu izročila majhno zlato uro. „Poskusi dobiti nekaj denarja zanjo,“ je rekla, „in pošlji ga Olovim staršem. Ali njemu ne smeš ničesar povedati. Vso zimo je bil tako zamišljen, ker doslej še ni mogel ničesar poslati domov. Pa saj res ni sam tega kriv, ali se ti ne zdi? Da, da, tak je proti stari-ma. Zmeraj misli nanju, od jutra do večera.“ Morten je vzel uro. Ko se je pozimi peljal na smučeh v mesto, je bil storil sam nekaj podobnega. Oni tam v domovini bržkone le težko razumejo, da človek v Ameriki ne obogati takoj.

Ali te poti v mesto ni nikoli pozabil. Doslej je živel le sam zase in ni skrbel za druge. Zdaj pa je bil zaupnik. Za seboj v divjini je pustil v ilovnatih kočah peščico rojakov. Sanjali so le o tem, kako si bodo napravili dom. Ali kaj, če njihovega naročila ne bo mogel izvršiti? Kredit? Kdo bo dal popolnoma

tujemcu človeku blago na up? Sicer je imel v prsnem žepu spravljeno v pismu hranilno knjižico za šesto dolarjev. Ali to je bila zapuščina Erika Fossa in bili so obljubili Eriku, da bodo poslali denar njegovi materi. Kako bi mogel Morten le pomisliti na to, da ga ne bi v prvem trenutku nesel na pošto? Nič pa ni bilo čudnega, da Erik ni zapustil večjega bogastva, saj se je dobrobra oplnil, ko je pomagal drugim. In čemu? Zaradi ideje, zaradi prikazni v daljni bodočnosti, zaradi hotenja napraviti nekaj velikega. Ali ga moreš posnemati, Morten?

Malega mesta ni bilo mogoče spoznati. Bilo je prenapolnjeno z ljudmi, ki so prišli semkaj z vlakom, da bi se zdaj na spomlad pripravili in potem odpotovali dalje v globoko skrivnostno prerijo. Ceste so bile razrite od konjskih kopit in koles. V krčmah in trgovinah je bilo slišati glasno govorjenje v mnogih jezikih, popivanje in trušč. Zunaj pa vpitje in pretep in vmes klicanje žensk, ki so iskale svoje može. Bila je zmešnjava po vsem mestu. Neprenehoma so se odpravljale dolge vrste voz proti zahodu. Zdelo se je, kakor da bi prihajal od vzhoda ogromen val ljudi. Ali prerija je bila velika, tam bodo vsi izginili. Morten se je pričel razgovarjati z nekim rojakom, ki ga je bil srečal, in je marsikaj izvedel. Tukaj so bili farmarji iz vzhodnih držav, prodali so tamkaj svoje stvari in prišli semkaj. Prerija jih je vabila. Dolgo časa naseljenci niso imeli zaupa-

nja v odprto zemljo, kjer ni bilo ne lesa ne drv. Zdaj je bilo to drugače. Saj tam ni bilo treba čistiti zemlje korenin in kamenja, treba je bilo samo zastaviti plug. Kako jih ne bi vabilo? Stal je na robu mesta in gledal, kako se je odpravljala vrsta, ki je štela okoli petdeset voz. Bili so možje, žene in otroci, črede živine in pohišstvo, na čelu pa je jezdil duhovnik. Bilo je potujoče ljudstvo. Morten je izvedel, da je bila to norveška Haugianska cerkvena občina, ki je v neki naselbini na vzhodu tako resno trčila ob drugo cerkveno občino, da se je zdaj selila pod vodstvom svojega dušnega pastirja drugam. Prerija je velika, v njej je prostora dovolj, da lahko človek moli Boga na veliko načinov. Prerija sprejema vse.

Ali kredita Morten ni mogel dobiti. Ni mogel dobiti semenskega žita brez denarja, s katerim bi ga plačal.

Ko sta potekla dva dneva, je bil s svojim živežem pri kraju. Povratek je trajal več dni: voli so lahko živeli od prerijske trave, ali on tega ni mogel. Denar? Denarja ni imel. Elzina zlata ura je bila zastavljena, denar odposlan, hranilna knjižica odposlana, ali bi jo še lahko dvignil na pošti? Sam se ni zavedal, da se je nehote obrnil v ono smer. O, ko bi se mogel pošteno najesti! In semensko žito! Brez semenskega žita se ni smel prikazati tovarišem. Najti kak izhod! Da, če pa ni nobenega. Tik pred njim je pošteno poslopje, obstane pred vrati, kaj je prav? Stavljeno

je bil na težko preizkušnjo. Ali jo boš prestal, Morten? Počakaj vendar vsaj do jutri. Obrnil se je, ali noge so se le nerade vrnile.

Ali je še kaj trgovin, ki bi jih lahko obiskal? V neki trgovini so ga včeraj zavrnil. Ko je šel ven, mu je sledil neki bled mlad mož z naočniki, ki je stal pri isti mizi kakor on. Zunaj ga je vprašal norveško: „Ali ste tuji tukaj?“ Da. Morten tega ni mogel tajiti. Pričela sta govoriti in šla kos poti skupaj. Mož z naočniki je pravil, da je metodistični župnik in da išče zemlje za svojo občino v Jowi. Da je tamkaj v naselbini preveč ljudi in da se jih je večji del odločil izseliti se na zahod. Morten je povedal nekaj besedi o svoji naselbini tam daleč v divjini. Župnika je pričelo zanimati. „Ali je tam zemlja dobra?“ Tedaj pa je šinilo Mortenu skozi glavo: „Ojoj, take sekte ne potrebujemo.“ Župnik je pristavil: „Imamo precej denarja in prav tako kakor katoliki imamo načelo, da podpiramo svoje sovornike.“ Saj to je bilo vabljivo. Spet je bil Morten položen na zlato tehtnico. Ampak ne, ne, bilo je prenevarno, semensko žito bi moglo biti predrago. Končno je odgovoril, da so se nad ondotno zemljo zelo razočarali. Odkrito rečeno, odsvetovati mora vsakemu, da bi prišel tja.

Da, to je bilo včeraj, ali danes je popolnoma brez pomoči. Ne, nasproti metodistu je bil včeraj morebiti le malo previsok. Ali morebiti ne? Pohajkoval je po cestah in gledal v tla in bil ves pobit. Am-

pak če bi se ona peščica ljudi vendarle kdaj razvila v velik okraj z lastnim duhovnikom in lastno cerkvijo — da bi se tedaj ne smeli zbirati in poslušati besedo božjo, prav tako kakor v domači cerkvi, kjer so bili krščeni in birmani? Da bi sprejeli tujo sekto z denarjem? Ti ljudje ne bi nič oklevali prevzeti vodstvo. Ali naj temu preda svoje tovariše? O ne, in ne! Ampak najdi izhod, Morten, najdi izhod!

Pozneje čez dan je srečal nekega tovariša iz dobe, ko je delal v mestu lesnih žag na vzhodu. In ko mu je tovariš rekel: „Ali si že poskusil pri čevljarju Böju?“

„Pri čevljarju Böju?“

„Da, v stiski gredo ljudje k njemu. Sicer je krvoses, ampak če imaš potrdilo od zemljiškega urada, da imaš na tem in na tem kraju obdelano zemljo, je vse dobro. Kraljuje v kleti nasproti hotelu.“

Maló pozneje je Morten stopil v majhno klet, iz katere mu je udaril v nos težak vzduh po usnju, maščobi in jedi. Majhen plešast možakar s črno brado, naočniki in oljnato sijočo poltjo je vstal od dela. „Dober dan, rojak,“ mu je odzdravil s pojočim glasom, ko je bil Morten povedal, kdo je.

Denar? Posojilo. Čevljar Bö je vzdihnil in zmajal z glavo.

Ali obenem se je Morten čutil merjenega in tehtanega. Rumenkaste oči za naočniki so nepremično gledale vanj. Kaj so videle? Da je ta obraz pošten, da ta človek ne pije. Bö je prebral potrdilo zemljiškega urada. Nato je stavljaj

vprašanje za vprašanjem. Koliko zemlje imajo? In koliko je je izorane? Ampak tako daleč od ljudi? Moj Bog, saj ni bila vredna niti lesenega žebnja.

In medtem, ko so naočniki strmeli skozi majhno okno, ki je bilo visoko gori pod stropom prav ob cestnem tlaku in kjer je bilo videti, kako so hodile noge sem in tja, je Morten zagledal na stenah obešene izreke iz svetega pisma. „Išči-te najprej božjega kraljestva...“ in „Molite brez prestanka.“

„Koliko potrebuješ?“

Morten je omenil vsoto dvesto dolarjev.

„To je veliko denarja.“ Praskal se je po bradi.

Ko pa je Morten omenil mlatilni stroj, je oni postal živahen: „Ene-ga imam, ki je bil že rabljen, pa je prav tako dober kakor nov. Nek-do mi ga je zastavil in ga ni rešil. Dobiš ga lahko za smešno ceno.“

Potem je moral mladi mož pod-pisati neko listino, v kateri je za-stavil svoj letošnji pridelek, v pri-meru slabe letine pa se obvezal, da bo izročil v jeseni vole in voz. De-set odstotkov obresti na mesec, da, da. In nazadnje je moral položiti roko na sveto pismo in prisesti, da bo plačal vse do zadnjega vinarja. Ko pa je preštel mastne bankovce, se je izkazalo, da je bilo samo sto štirideset dolarjev!

„Da, ali sva rekla kaj drugače?“

„Ampak saj sem vendar podpi-sal za dvesto dolarjev,“ je rekel Morten.

„To že verjamem, onih dvajset,

ki sem jih odtrgal, so bonus. In šti-rideset za stroj.“

Ah, tako je to šlo. Morten se je moral malo nasmehniti in je hitel, da je spravil denar v žep, preden bi utegnil bogaboječi mož odtrgati še kaj več.

Potem se je vozil znova preko širne prerije. A zdaj ni imel samo moke, semenskega žita in mlatil-nega stroja, ampak tudi kave in sladkorja in v zaboju tri majhne prašičke za ženske. Sicer ga niso bile izrecno prosile, ampak vedel je, da bodo vesele. Bilo je nekaj novega, skrbeti ne samo za svoje, ampak tudi za druge. Da se le mle-ko, ki ga je bil kupil, ne bi pokva-rilo in da bi pripeljal prašičke žive domov.

Ampak od Helene ni bilo pisma, ne, ne. Pa saj tudi ni bil še nikak pravi milijonar. Nasprotno, sedel je na vozu kakor kako zastavljeno pišče. Če bo slaba letina, se bo mor-al dati vsega oskubiti. Ampak kaj, saj slabe letine ne bo! Zdaj je bil on novi Erik Foss, moral je pogum-no gledati v svet in dajati drugim poguma. Saj bo dobro šlo. Sonce sije, prerija je kakor zavita v ten-čico trave in rož. Morten sedi na kozlu in ne more drugače, peti mora. Ali zdaj pa zdaj se prime za brado, kakor bi mislil, da mora tak mož, poln odgovornosti, vsekakor imeti polno brado.

Tako so prestali poletje. To leto so bile njive dvakrat tolikšne kakor preteklo. In če bo letina tako do-bra, kakor je kazala zdaj, bodo mo-rebiti v jeseni lahko prodali pšeni-

ce za več sto dolarjev. Vsako jutro so najprej gledali po vremenu. Še zmeraj utegne vse zgoreti, bati se je kobilic, nenadoma lahko udari toča. In Kal premnogokrat vzdihne k ljubemu Bogu, naj se jih vendarle vsaj to pot usmili.

Bog? Da, če bo dobra letina, bodo zbrali nekaj denarja in poklicali v jeseni duhovnika semkaj. Potem bodo šli vsi k obhajilu, stari in mladi. Sicer pa je bilo Kalu ljubše, da je bila Karen tista, ki je govorila o tem z drugimi.

Nikoli ni bil Morten v taki napestosti. Še zmeraj mu je bilo, kakor bi počivala na njem tudi usoda drugih. Zdaj ni več mislil od jutra do večera, kako in kako lepo bo nekega dne na Kvidalu. Ne, večkrat je zahajal k sosedom in videti je bilo, da jim želi najboljše. Kot plačilo so mu izkazovali tako zaupanje, kakor da bi bil sam Erik Foss. Da, da, oni dve poti v mesto sta mu prinesli pravo spoštovanje. Nekega dne je prišel k njemu Ola Vatne, se smehljaj in rekel: „Ali misliš, da tiste stvari z Elzino zlato uro nisem opazil? Zdaj vidiš, kako težko je biti poročen: tako žensko. Zmeraj sem osramočen.“ Potem se mu je popolnoma zaupal in rekel, da v jeseni ne pojde z žitom v mesto, natanko ve, kaj bi se zgodilo, in te žalosti Elzi noče še enkrat napraviti. Plačal bo materinemu ljubljencu, da oskrbi prodajo namesto njega. Tako je Ola krotil samega sebe, čeprav je čutil, kako sta mu vse bolj in bolj rastla potreba in želja priti v dotik z dru-

gimi ljudmi, vreči se znova v vrvež. Ali to pot si noče popustiti za nobeno ceno.

Kadar hodi Morten sam ob svojih njivah, čuti nekaj, o čemer drugim ne pripoveduje. Spominja se ljudskih množic, ki so se valile iz mesta na zahod. Zdi se mu, kakor bi bil ta človeški val zajel tudi njega. Kadar gleda prek prerijskega morja, ni več puščobe, ampak samo bogastvo, bogastvo. Le čakajte, tudi on bo zraven. Tako je, kakor bi ta neskončnost neobdelane zemlje zvenela in pela pesem o bodočnosti. Le čakajte, tudi on bo pel z njo. Kadar stoji tam gologlav in z zavihanimi rokavi sredi vročine, ožgan od sonca in mlad, se mu zdi, kakor bi prehajal z mogočne ravnine vanj neki silen vzgon: delaj, delaj, svet ti je odprt! Topli poletni veter nosi seme in rodovitnost prek ogromne zemlje, boža Mortenu obraz. Njegove misli hite z njim. Zdi se mu, da že vdihava ta prihajajoči veliki čas.

(Bo še)

— — — —

„Doktor, ali je moja bolezen zelo nevarna?“

„Težko bi vam rekel. Vendar bi jaz na vašem mestu ne začel brati romana v nadaljevanjih.“

— — — —

„Žena mi sploh ne pusti do besede.“

„Kaj pa bi ji rad povedal?“

„Predolgo bi trajalo, če bi hotel povedati vse, kar bi ji rad povedal.“

Romanja v Lurd

Predvidevajo, da bo prišlo letos v Lurd 513 organiziranih romanj. V teku svetega leta je bilo vseh romanj 408, romarjev pa tri milijone in pol. Letos bodo naslednja romanja: 146 iz Francije, 143 iz Italije, 52 iz Nemčije, 51 iz Belgije, 27 iz Španije in še druga iz raznih drugih držav.

Porast duhovniških poklicev

Apostolski delegat v Združenih državah Amerike je podal poročilo, da število duhovniških in redovniških poklicev v Združenih državah narašča. Značilen je porast števila novincev pri jezuitih. Dočim so imeli jezuiti leta 1970 samo 76 novincev, pa so jih imeli lansko leto 150.

Katoliška Cerkev na Švedskem

Švedska je veljala še pred nekaj desetletji za eno najbolj luteranskih dežel v Severni Evropi. Do katoličanov je vladalo veliko nerazpoloženje in so jih imenovali „papisti“. Že nekaj časa pred vatikanskim koncilom,

zlasti pa še po njem, pa je katolicizem vedno bolj pridobil na ugledu. K temu so pripomogli katoliški begunci po drugi svetovni vojni s svojim zglednim verskim življenjem. Število katoličanov pa so tudi povečali tuji delavci, ki so prišli z raznih strani Evrope delat na Švedsko. Ugledni švedski luteranski teolog Hillerdal je nedavno izjavil, da bo ob koncu XX. stoletja katoliška Cerkev na Švedskem že na drugem mestu po številu vernikov ne samo zaradi priseljencev, ampak tudi zaradi prestopov mnogih Švedov v katoliško Cerkev.

Prèganjanje vere v Laosu

Komunistična oblast v Laosu silno ostro preganja vse vere in zlasti še katoliško. Komunisti (Pathet Lao) so zasedli vse katoliške cerkve, šole, sirotišnice, župnišča in zaplenili vse cerkveno premoženje. Ista usoda je doletela tudi budiste; od 8 pagod v laoski prestolnici sta ostali odprti samo še dve; budističnega glavarja so odstranili in budističnim duhov-

nikom-boncem so prepovedali beračiti za hrano, kar je v Laosu že 2.000-letna tradicija. Vsi tuji misijonarji vseh verstev so bili takoj izgnani. doma so ostali domači duhovniki, ki pa nimajo nobene možnosti delovanja.

Podtalni katoliški listi v Litvi

Litovci so odločen, hraber in veren narod. Večkrat v zgodovini so jih hoteli sosednji Rusi podjarmiti, jim vsiliti pravoslavno vero in jih uničiti. Pa niso nikdar uspeli. Tudi sedanji sovjetski okupator se na vse načine trudi, da bi med njimi uničil katoliško vero in jih napravil za ateiste. In kakor prejšnji okupatorji bi jih tudi sovjetski okupator rad uničil. Litovci se branijo na razne načine. Eden zelo uspešnih načinov je, da izdajajo podtalne časopise, katerim sovjeti nikakor ne morejo priti na sled. Od leta 1972 izhaja list „Kronika“. Lansko leto pa je začel izhajati še en list „Ausra“ (Zarja), ki ima 52 strani in je napisan na pisalni stroji. List s tem naslovom je izhajal že v letih 1861 in 1904, ko je bila Litva pod rusko carsko oblastjo. Lista se širita s prepisovanjem po vsej Litvi in povezujejo katoličane ter jih krepijo v boju za verske in narodne ideale.

Zavod za študij ateizma

V Rimu so odprli zavod za študij ateizma. Otvoritveni govor je imel dunajski kardinal König. Dejal je, da obstajajo v marksističnih državah „privilegirani ateisti in zapostavljeni verniki“, brezboštvo pa postaja dr-

žavna vera ter se oslanja na trditev, da se vera in znanost izključujeta, kar pa sodobni znanstveniki vedno bolj zanikajo.

Imena svetnikov prepovedana

Z vladnim odlokom albanske vlade se morajo takoj spremeniti vsa imena, ki spominjajo na svetnike, in zamenjati s pristnimi albanskimi imeni. Tudi priimke, ki niso albanski, je treba „albanizirati“.

Največje preganjanje kristjanov

Kardinal Höffner, nadškof v Kölnu, je razposlal pastirsko pismo, v katerem piše o preganjanju kristjanov v XX. stoletju po marksistih. Pravi, da so bila preganjanja kristjanov v prvih stoletjih krščanstva velika, vendar toliko krščanske krvi ni nikdar pretекlo kot v modernem XX. stoletju, v katerem vse govori o humanizmu. Nato našteva države, v katerih so preganjanja najhujša. Med najhujše preganjalce spadajo komunistične vlade na Kitajskem in v Albaniji. Pod silnim vladnim pritiskom životari Cerkev tudi na češkoslovaškem. Celó na Poljskem, ki ima ogromno katoliško večino, komunistične oblasti ovirajo cerkveno delovanje na vsakem koraku. Močno preganjanje Cerkve je tudi v Severni Koreji in v Vietnamu, Kambodži in Laosu. Preganjanja kristjanov so tudi v mnogih afriških državah, v katerih so marksisti na oblasti. Močan pritisk na kristjane — katoličane in protestante — izvajajo komunistične oblasti v Vzhodni Nemčiji.

Kako je treba preganjati Cerkve,

je pokazala Sovjetska zveza od leta 1917 dalje s pokoli in zapiranjem duhovnikov in vernikov. Od 29.767 pravoslavnih cerkva in kapel, kolikor jih je bilo leta 1914, jih je bilo leta 1973 samo še 7.500. Število bogoslovnih učilišč se je zmanjšalo od 57 na 3. Posebno močno so preganjali kristjane v okupiranih baltskih državah. — Kako rafinirano je nagajanje Cerkvi v Jugoslaviji in še posebej v Sloveniji, pa je nam Slovencem itak dobro znano.

Drugo ime za Jezusa Kristusa

Nekateri protestantski pastirji, ki delujejo v Afriki, so mnenja, da je treba najti neko pristno afriško ime za Jezusa Kristusa, da bi se ga tako bolj približalo afriškim množicam. Bo pa to težko delo, ker je v Afriki nad 2.000 jezikov in narečij. Iz katerega jezika naj se torej izbere novo Kristusovo ime, da bo sprejemljivo za vse?

Cerkev je kot ledena gora

V znanem madridskem dnevniku „ABC“ je duhovnik Martin Descalzo objavil lep članek, v katerem primerja Cerkev z ledeno goro. Kakor se pri ledeni gori v širnem oceanu vidi samo majhen del te gore in na njej razne čudne oblike, ki jih napravljajo valovi, ki butajo ob goro, ter sonce in vetrovi, ne vidi pa se ogromna gmota pod vodo, tako je tudi s Cerkvijo. Mnogi ljudje vidijo samo zunanost: cerkvene stavbe, duhovnikove morebitne napake, zunanje ceremonije in podobno, ne vidijo pa globine, kjer je skrito bistvo Cerkve, kjer so

skrite silne žrtve za bližnjega, odpovedi, skrb za kulturo, za red, za človeško dostojanstvo, za pravičnost, za zvezo z Bogom, ki je vir sreče in miru.

Tudi Italija je na vrsti

Komunisti imajo sedaj v Italiji v svojih rokah nekatere province (Bologna, Regio Emilia, Modena, Ferrara in Ravena) in vrsto mest. In v teh se je že začelo nagajanje in sitnarjenje novih komunističnih oblasti nasproti katoliškim ustanovam, šolam, bolnišnicam itd. Podpore katoliškim šolam se zmanjšujejo in ukinjajo. V šolskih vprašanjih imajo sedaj glavno besedo „ljudski komiteji“, ne pa starši in učitelji. Komunistični ljudski komiteji odločajo o vsem javnem življenju. In to se dogaja v katoliški Italiji!

Nemoralna razsodba

Severnoameriška duhovščina je označila kot popolnoma nemoralno razsodbo Vrhovnega sodišča glede splava. V tej razsodbi je namreč rečeno, da sme poročena žena napraviti splav, ne da bi morala poprej dobiti privoljenje svojega moža. Duhovščina pravi v svoji izjavi, da je splav nemoralno dejanje, ki nasprotuje evangeliju in dvatisočletnemu učenju Cerkve in je zato vsaka razsodba — tudi najvišjega sodišča — nemoralna, ako dovolj umor živega, čeprav še nerojenega bitja.

Duhovnik — filmski igralec

Mehiški filmski igralec Humberto Almazán je postal leta 1966 duhov-

nik in je dal slovo kinu. Sedaj pa bo znova igral glavno vlogo v filmu, v katerem bo predstavljeno življenje znanega apostola gobavcev Damijana de Veustera. Film bodo snemali v Honoluluju med gobavci. Čisti dobiček filma bodo uporabili za pomoč gobavcem.

Zakaj je prestopil v katoliško Cerkev?

Na luteranski fari v Würzburgu se je zgodilo, da sta prestopila v katoliško Cerkev dva luteranska cerkvena predstojnika. Ko je prestopil prvi pastor Brederectes, je bil nastavljen nov pastor Jurgen Wieckert. Kmalu je tudi ta prestopil v katoliško Cerkev skupaj z vso svojo družino in nekaterimi svojimi soverniki. V krajevnem časopisu je Wieckert objavil pismo, ki ga je naslovil na svoje bivše vernike in v katerem je povedal razloge svojega prestopa. Kot glavne razloge je navedel: „Luteranska Cerkev ne pozna pravega duhovništva s posebno od Boga dano oblastjo, kot je to v katoliški Cerkvi. Luteranska reforma je pretrgala zvezo med duhovniki in Cerkvijo. Izgubil se je vzvišeni pomen maše in zakramentov, izgubila se je živa zveza z Devico Marijo, s svetniki in mučenci, izgubila se je vera v fizično prisotnost Kristusa pod podobama kruha in vina. Do nedavnega je veljal zakon za zakrament, sedaj pa pastori poročajo ločence. Najvažnejše pa je to, da se je v luteranski Cerkvi izgubila tista skala, na kateri je Kristus zgradil Cerkev, katere peklenska vrata ne bodo premagala. — Ker verujem vse

to, kar razglša kot resnico katoliška Cerkev, ne morem biti več vaš pastor. Bom pa za vas molil in tudi vi molite za mene, da bomo čimprej vsi združeni v eni veri in eni Cerkvi.

Duhovniški poklici na Poljskem

Iz uradnega poročila poljske Cerkve je razvidno, da je na Poljskem v 27 semeniščih sedaj 3865 bogoslovcev, od katerih je 3120 škofijskih, 1265 pa redovniških bogoslovcev. V letu 1975 je bilo posvečenih za duhovnike 606 bogoslovcev.

Škof v Rodeziji obsoja

Msgr. Lamont, škof v mestu Umatali v Rodeziji, je naslovil na rodezijskega državnega poglavarja Iana Smitha odprto pismo, v katerem zahteva, da naj spremeni svojo politiko, ako hoče preprečiti prelivanje krvi. Sedanja politika je rasistična in krivična za ogromno črnsko večino, ki so državljani drugega razreda v svoji lastni deželi, in zato ni čudno, da simpatizirajo z gverilci. Katoliška Cerkev ni in ne bo ubogala krivične vladne zahteve po plemenski segregaciji v šolah in bolnišnicah. In najhujše je to, da se delajo te krivice v imenu krščanstva in civilizacije.

Novo odkritje

V zaključku lista sv. Pavla Rimljanom so omenjeni pozdravi, ki jih sv. Pavel pošilja iz Korinta znancem v Rimu. Med temi pozdravi je tudi naslednji pozdrav: „Pozdravljata vas mestni blagajnik Erast in brat Kvart“.

Mnogi razlagavci Pavlovih listov kar verjeti niso mogli, da bi bila tako visoka osebnost, kot je mestni blagajnik, kristjan in Pavlov prijatelj. Mestni blagajnik v velikem in bogatem Korintu je spadal med edile, to je med najvišje osebnosti v mestni upravi. Njegova naloga je bila nadzorovati javne zgradbe in brigati se za ceste, nadzorovati trgovine itd. V najdenih grških in rimskih dokumentih se do nedavnega imé Erast ni nikjer pojavilo. Znano je bilo samo iz omenjenega Pavlovega lista in iz Apostolskih del (19 22).

Nedavno pa so na nekem kamnu med ruševinami starega grškega gledališča v Korintu našli latinski napis: „Erastus pro aedilitate S. P. stravit“, kar pomeni: Erast postavlja pločnik na svoje stroške v zahvalo za edilstvo. Iz tega moremo sklepati, da je bil Erast edil in da je istoveten z Erastom, ki ga omenja sv. Pavel v svojem listu in ki je omenjen v Apostolskih delih. Tako arheologija potrjuje in pojasnjuje sveto pismo.

Kard. König o škofih

Dunajski kardinal König je koncem aprila predaval na Katoliški akademiji v Budimpešti. Dejal je, da velja načelo: Cerkev je tam, kjer so škofje. Vendar ti niso pastirji in pravi učitelji božjega ljudstva, če niso povezani z ljudmi. Škofje, zaprti v „zlate kletke“, in škofje, ki živijo tajno, svojega poslanstva ne morejo izvrševati. Naloga škofa je v vsakokratnih okoliščinah braniti in zagotavljati potrebni življenjski prostor

za Cerkev, da ta lahko oznanja Kristusov nauk, pa tudi ohranjati pravi krščanski nauk v vsej čistosti in jasnosti. Škofe je treba spoštovati, jih poslušati ter ubogati. Nosijo breme odgovornih nalog. Cerkvi na Madžarskem ne more nihče od katoličanov na Zahodu dajati naukov. Sama ve, da je treba odločno vztrajati v zvestobi kršč. nauku, če je treba, tudi za ceno mučeništva. Pač pa po vsej pravici pričakuje razumevanja drugih katoličanov, molitve in dejanske pomoči.

Legalizacija splava v Avstriji

Avstrijski škofje so ob sprejemu državnega zakona, ki dovoljuje prekinitev nosečnosti do 3. meseca, napisali avstrijskim katoličanom posebno pastirsko pismo. Obžalujejo, da so novi zakon izglasovali kljub „soglasnemu mnenju biologov in zdravnikov“, ki trdijo, da gre pri odstranitvi človeškega plodu za otroka, za pravo človeško življenje, in kljub temu, da je okoli 900.000 Avstrijcev „izrečno izjavilo, da so proti zakonu in za zaščito človeškega življenja.“

Škofje dopovedujejo kristjanom, da državnega zakona ni mogoče enačiti z načeli krščansko oblikovane vesti, ki obsoja sleherno nasilje nad življenjem. Zato je novi zakon zrellostni izpit za življenjsko moč avstrijskega krščanstva. Če se bodo kristjani kljub „državni pravici“ odločili po svoji vesti, bo zakon brez škode vsaj za krščanski del prebivalstva.

Kaj pa na češkoslovaškem?

V maju so vrhovni predstojniki katoliških moških in ženskih redovnih družb poslali češkoslovški vladi spomenico zoper grozečo likvidacijo redovnih družb. V spomenici pravijo, da je odnos do redovnikov v ČSSR v očitnem nasprotju z obveznostmi, ki jih je vlada podpisala na ravni OZN, pa tudi s sklepi helsinške konference.

Ne gre tu za povrnitev imetja, ki ga je vlada zaplenila redovnim družbam, pravijo, ampak za to, kar je v zakonih jasno zavarovano in obljubljeno, namreč da morejo redovnice in redovniki živeti in delovati tudi v socialistični družbi. Spomenica govori o nekaterih povsem določenih primerih nezakonitega razlikovanja. Redovnim družbam je prepovedano zbirati in sprejemati nove člane in članice. Redovnicam oteženo potovanje v tujino. Zoper vse predpise marsikje odpuščajo z dela redovnike in redovnice ali jih upokojujejo.

V državi so 1950 vse redove družbe razpustili, l. 1968 pa je vrhovno sodišče ta razpust ocenilo za nezakonit. Zato se odtlej redovniki in redovnice spet združujejo, seveda le v malih redovnih skupnostih ter v zasebnih hišah. Pozneje je oblast začela postopati tudi zoper to. Veliko redovnikov je danes v rednem dušnem pastirstvu, mnogim pa so prepovedali sleherno duhovniško opravilo. Mnoge redovnice delujejo po bolnišnicah, zavetiščih ali gospodinjsko duhovnikom. Vendar jih je še vedno veliko v „koncentracijskih samosta-

nih“. Režim stalno otežkoča stike redovnic s prebivalstvom. Ker noviciatov ne dovolijo, so redovne družbe dejansko obsojene na izumiranje.

Poljski škofje o „vzhodni politiki“ Vatikana

Poljski škofje načelno ne nasprotujejo vatikanski „vzhodni politiki“, postavljajo pa nekaj pogojev, ki zadevajo čisto vsakdanja in življenjska vprašanja. Želijo namreč, da bi se oba sogovornika — Vatikan in vzhodni politični partnerji — bolj ozirala na krajevno Cerkev, če o njej razpravljata.

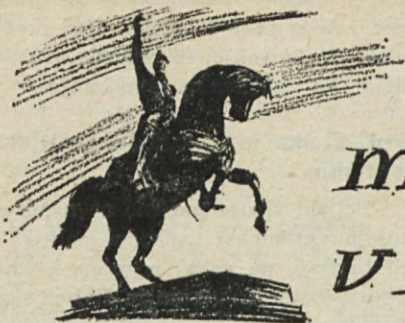
To je med drugim dejal v Rimu 19. maja predsednik kanadske škofovske konference škof Gerard Carter, ko se je vrnil z 10-dnevnega potovanja po Poljski.

V izjavi za tisk je še poudaril, da so se poljske oblasti odrekle misli o odkritem nasprotovanju Cerkvi, v zameno pa so poddržavile katoliško vzgojo in vpeljale v učni program ateistično oblikovanje človeka. Cerkve so obdale z zidom molka, kar se zlasti kaže v njeni popolni odsotnosti na radiu, televiziji in v tisku. Edini način, da kristjani povedo svoje mnenje, so pridige.

Verskega tiska je malo in še ta o verskih dogodkih ne more svobodno pisati. Škofje ne morejo širiti pastirskih listin, niti razmnoženih ne. Najbrž so to tiste potrebe krajevne Cerkve, ki bi jih moral Vatikan v razgovorih z režimom bolj upoštevati.

Lepota je oblika, ki jo daje stvarjem ljubezen.

Ernest Hello

med nami v Argentini

Procesija sv. Rešnjega telesa

Procesija sv. Rešnjega telesa je bila za slovensko skupnost v Velikem Buenos Airesu v nedeljo 19. junija. Prejšnjo nedeljo so bile namreč argentinske procesije. — Ob 10. uri je bila v cerkvi Marije Pomočnice sv. maša, ki sta jo z msgr. Oreharjem somaševala Gregor Mali in dr. Alojzij Starc. V mašnem govoru je msgr. Orehar govoril o potrebnosti povezave z evharističnim Jezusom, da bomo ostajali laže povezani tudi med seboj v družinah in v skupnosti. Razvijal je naslednje misli:

„Slovesno praznovanje sv. Rešnjega telesa v naši skupnosti nas spomni na pomen zveze s sv. Evharistijo, da nas okrepi v povezanosti med nami. — Upamo, da nam ne dela težav vera v resnično pričujočnost Jezusa v sv. Rešnjem telesu, pač pa je težje živeti to vero vsak dan: težko je biti danes kristjan, težko je ostati zvest Cerkvi, za oboje se zahteva dovolj junaštva, ki doslej ne zahteva od nas žrtve življenja, pač pa doslednosti v življenju, da bo res

po Kristusovi volji. Pri tem nam pomaga Jezus: „Jaz ostanem z vami... Kdor bo jedel moje meso in pil moje kri, bo imel večno življenje.“ — Starši dobro veste, kako je težko ohranjati družino povezano med seboj: oče zgodaj odhaja od doma in se pozno vrača ne le od dela, ampak tudi iz nevarnosti življenja, katere grozijo tudi njemu. Otroci zaradi študija in dela ostajajo zunaj družine izpostavljeni neštetim nevarnostim zmote in moralne skvarjenosti. — Če je težko držati povezano družino, je še mnogo težje tako ohranjati vso skupnost, da ostane zvesta svojim načelom, katere izpoveduje glede krščanstva in slovenstva v pravilih naših organizacij in ustanov. Držati vse življenje naših organizacij na dostojni ravni v kulturi in pri zabavi je eden težkih problemov sedanjega časa za tiste, ki te ustanove vodijo in sestavljajo; posebna nevarnost grozi našim doraščajočim in mladini. Za pravo smer nosijo odgovornost starši, ki naj čujejo ne le nad otroki, temveč v marsičem še bolj nad doraščajo-

čimi; njim v podporo naj ostanejo s svojimi odgovornimi odločitvami voditelji naših domov in organizacij. — Tistim, ki navodila dajejo in sprejemajo, bo učinkovita pomoč resno evharistično življenje, katerega središče naj bo v skupnosti slovenska maša.

Po maši se je razvrstila mogočna procesija po vrtu don Boscovega zavra. Za križem so šli možje in fantje, šolski otroci z učiteljstvom, pevci, narodne noše, ministranti, duhovniki, msgr. Orehar z Najsvetejšim zakramentom pod baldahimom, ki so ga nosili 4 fantje, zastopniki ustanov, organizacij in krajevnih domov, dekleta in žene. Pri oltarjih, ki so jih pripravile slovenske verske skupnosti iz San Justa, Castelarja, San Martina-Carapachaya in Ramos Mejie, so peli evangelij dr. Stare, Matija Lamovšek, France Bergant in Jože Škerbec.

Vreme je bilo sicer mrzlo, vendar se je procesije udeležilo zelo veliko rojakov iz vseh predelov Velikega Buenos Airesa, razen Slovenske vasi, kjer imajo svojo procesijo.

Naš dom v San Justu

Odbor Našega doma v San Justu, ki je imel občni zbor koncem marca, je sestavljen takole: predsednik Stane Mustar, podpredsednik Janez Kržišnik, tajnik Marjan Bogataj, blagajnik Martin Radoš in gospodar Oskar Pregelj. V širšem odboru so Andrej Drenik, Franc Lipar, Milan Juvančič, Blaž Miklič, Anica Groznik, Janez Puntar, France Štrubelj, Ludvik Hren in Jože Smrdelj.

Romanje Slovencev v Mendoza

Slovenci, ki živijo v Mendoza, so imeli romanje v Lunlunto v nedeljo 22. maja. Dopoldansko sv. mašo je daroval dušni pastir Jože Horn, popoldanske pobožnosti pa se je udeležil tudi mendoški nadškof Maresma, ki je imel po procesiji tudi lep nagovor.

SKAD

2. maja je bil v Rožmanovem zavodu v Adrogueju redni občni zbor Slovenskega katoliškega akademškega društva. Vodil ga je dosedanji predsednik Andrej Rot. V pretekli poslovni dobi je bilo delovanje društva v glavnem tole: informativni sestanek in skioptične slike iz Bariloč; potreba po odprtosti (Tine Debeljak ml.); slovenska politična emigracija in njen vpliv med Slovenci (Zorko Simčič); jezikovni tečaj (Simčič); večerja akademikov; pomenek o podeželskih šolah (Maruška Batagelj); likovna razstava, posvečena Ivanu Cankarju; pogovor o dvojezični šoli; silvestrovanje in sprejem novih članov; obisk gledališča in koncerta; tečaj o slov. političnih skupnostih zunaj Slovenije in njihov pogled na slovenstvo. — Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Andrej Mele, tajnica Marjeta Eiletz, blagajničarka Marta Malovrh in odborniki Marija Mele, Ivan Šuc ter Tomaž Debevec.

— — —

„Ali ni bil vaš mož včeraj slučajno pijan.“

„Bil, a ne slučajno.“

SLOVENC PO SVETU

Binkošno srečanje

Binkoštnega srečanja slovenskih delavcev v Nemčiji se je letos udeležilo okrog 3000 rojakov iz vse Nemčije. Srečanje je bilo v Sindelfingenu pri Stuttgartu, kamor je prišlo 2 tisoč rojakov, in v Neussu ob Renu, ki je privabilo tisoč rojakov. Letošnje srečanje je bilo pod geslom: Slovenskega duha — slovenskega srca. Najprej je bila na obeh krajih slovenska maša, po maši pa kulturni program in družabni večer. V Sindelfingenu je imel cerkveni govor dr. Janez Zdešar, v Neussu pa Vinko Žakelj. V Sindelfingenu so nastopili plesna skupina iz Sel pod Košuto na Koroškem s koroškimi, prekmurskimi in gorenjskimi narodnimi plesi, moški zbor „Fantje izpod Grmade“ iz Tržaškega in otroci slovenske šole v Stuttgartu z narodnimi plesi in mladinskim orkestrom.

V Neussu pa je sodelovalo kulturno-prosvetno društvo „Slomšek“ z zborovskim petjem in z narodnimi plesi. Binkošno srečanje, ki je najštevilnejša prireditev za rojake v Nemčiji, organizirajo slovenski izseljenski dušni pastirji.

29. maja se je zbralo okoli 300 Slovencev na binkošno srečanje v švedskem mestecu Vadstena, 300 km od Stockholma. Srečanja se je udeležil tudi nadškof dr. Jože Žabkar, apostolski nuncij na Finskem in v Islandiji ter apostolski delegat na Danskem, švedskem in Norveškem. Srečanje je pripravil slovenski misijonar jezuit Janez Sodja iz Münchna, ki začasno oskrbuje Slovence na švedskem. Nekateri rojaki so prišli tudi 500 km daleč. Z mons. Žabkarjem sta somaševala dr. Ivan Merlak, odgovorni urednik Družine, in Jože Flis, slovenski misijonar v Parizu, do 1. 1972 pa misijonar na švedskem. Po kosilu je bil družabni del srečanja z nastopi deklamatorjev, pevcev, godbenikov in s plesom.

Škof Lenič na Bavarskem

V nedeljo 15. maja je Slovence na Bavarskem obiskal pomožni škof dr. Stanislav Lenič, ki je zastopnik slovenskih škofov za zdomce in izseljenke. K škofovi maši v Münchnu, med katero je prejelo pet otrok prvo sv. obhajilo, se je zbralo okrog 400 Slovencev.

Novomašniki ljubljanske nadškofije

Na praznik sv. apostolov Petra in Pavla 29. junija so bili posvečeni v ljubljanski stolnici v duhovnike:

a.) za ljubljansko nadškofijo: Jože Erjavec (roj. 22. VIII. 1953, župnija Višnja gora), Simon Fortuna (27. VIII. 1974, župnija Trata — Gorenja vas), Ivan Jurkovič (10. VI. 1952, župnija Banja Loka — Ljubljana — Sv. Peter), Franc Mihelčič (9. XII. 1952, župnija Radovljica), Anton Mlinar (25. XII. 1952, župnija Žiri), Silvester Novak (23. XI. 1952, župnija Naklo), Vladimir Pečnik (14. VII. 1953, župnija škofja Loka), Matija Selan (21. I. 1953, Ljubljana — Sv. Peter), Jože Stržaj (27. XI. 1952, župnija Urec);

b.) za Jezusovo družbo: Jože Grošelj (21. IX. 1944, Šmartno pri Tuhinju);

c.) za Misijonsko družbo: Jože Bokalič (2. III. 1954 v Slovenski vasi, Lanús, Argentina).

Škofijski duhovniki bodo v prihodnjem šolskem letu še vsi nadaljevali teološke študije, ob nedeljah in praznikih pa bodo dodeljeni v pomoč župnijam.

Katehetsko srečanje na Bledu

Od 11. do 16. maja je bilo na Bledu srečanje, na katerem je 20 katehetov iz 7 evropskih držav pripravljalo gradivo za jesensko škofovsko sinodo v Rimu. Od Slovencev sta sodelovala dr. Valter Dermota in Rudi Koncilija. Letošnja sinoda bo obravnavala katehizacijo mladih in mladostnikov.

novice iz Slovenije

Umrli duhovniki

Ludvik Likar

15. maja je umrl dekan Ludvik Likar, v pokoju na Livku. Rajni Likar je bil rojen na Vojskem nad Idrijo l. 1895, posvečen pa je bil l. 1922. Kot duhovnik je deloval pri Fari, v Spodnji Idriji, na Livku, v Kobaridu, Kredu in Drežnici. Deloval je do zadnjih tednov življenja.

Franc Mervec

17. maja je v 80. letu po kratki bolezni odpovedalo srce častnemu kanoniku ljubljanskega stolnega kapitlja in dolgoletnemu ekonomu ljubljanske škofije Francu Mervecu. 55 let je bil v službi na ordinariatu. Rodil se je 1897 v Vodicah nad Ljubljano, v duhovnika pa je bil posvečen l. 1922 in bil zaradi naglušnosti takoj imenovan v škofijsko pisarno. Najprej je bil pisarniški tajnik, kasneje pa blagajnik in ekonom. Vse delo je opravljal zelo vestno.

P. Edgar Leopold

18. maja je umrl 97. letu nekdanji kartuzijski prior v Pleterjah dr. Josip Edgar Leopold-Lavov. Po-

kojnik je bil rojen 1881 v Romuniji, mladost je preživel v Zagrebu, 1905 je v Rimu postal duhovnik, po svetovni vojni pa je vstopil h kartuzijanom v Pleterjah. P. Leopold je postal med zadnjo vojno in revol. zelo sporna osebnost, saj je že od srede l. 1942 odkrito podpiral komunistične partizane. Ti so v samostanu prejemali gmotno pomoč in moralno oporo. Partizanom je celó odstopil posebno sobo z radijskim sprejemnikom in skrivno celico „Q“. Po vojni ga je diktator Tito odlikoval z vrsto odlikovanj.

Jožef Poje

31. maja je umrl v Ljubljani—šentvid Jožef Poje, biseromašnik in župnik v pokoju. Rojen je bil l. 1889 v župniji Osilnica, duhovnik je postal 1913, 22 let je bil kaplan v Sori, Žireh, na Brezovici, v Mirni peči, Leskovec in št. Vidu nad Ljubljano, potem je bil župnik v Zlatem polju, od 1942 do 1953 ekspozit na Zdihovem, kasneje upravitelj župnije Javor, l. 1955 pa se je upokočil in živel v Dravljah in nazadnje v šentvidu.

Shod mladih bralcev „Mavrice“

Blizu 1500 otrok, bralcev „Mavrice“, mladinskega verskega mesečnika, ki ga urejuje duhovnik Jože Bertonec, izdaja „Družina“, se je 2. maja zbralo iz štajerske in Prekmurja v romarski Marijini cerkvi na Ptujski gori. Srečanja otrok je z bogoslužjem trajalo 2 uri.

Otroci mnogih dolenjskih, primorskih in gorenjskih župnij pa so se zbrali 28. maja pri Mariji na Brez-

jah. Na koncu maše je urednik „Mavrice“ podelil zastopnikom veroučnih šol posebne diplome, nekateri pridni sodelavci v Mavričnih igrah pa so prejeli odlikovanja: zlate, srebrne in bronaste pirhe.

Razveze zakona

V zadnjih letih (z izjemo leta 1974) je v Sloveniji na vsakih 7 sklenjenih zakonov prišla po ena razveza, ali drugače povedano: vsak sedmi zakon se je razbil. Tudi to je posledica duhovnega opustošenja, ki ga povzroča marksistični materializem v našem narodu.

Revija otroških zborov

22. maja je bila v frančiškanski cerkvi sv. Marije v Mariboru revija otroških pevskih zborov. Nastopilo je 10 zborov (okrog 150 pevcev) iz mestnih in okoliških župnij. Vsak zbor je posebej zapel 2 pesmi, na koncu pa so vsi otroški zbori zapeli še 2 pesmi.

Klaretinci v Ljubljani

19. maja je na Litijski cesti 24 v Ljubljani nadškof dr. Jožef Pogačnik blagoslovil oltar, kapelo in hišo, kjer bo poslej matična klaretincev v Sloveniji. Blagoslovitve so se udeležili vrhovni predstojnik družbe Anton Legiša ter klaretinski provinciali iz Italije, Nemčije in Poljske. Zaenkrat bosta tu le 2 mlada klaretinca, ki sta nedavno končala teološki študij v Rimu: Stane Likošek iz Podsrede in Anton Žužek iz Knežaka pri Postojni.

Klaretincev je na svetu blizu 3 tisoč. Njihov namen je širiti evange-

lij v obliki ljudskih misijonov. V Slovenijo so prišli pred 6. leti. Mariborski škof Držečnik jim je dal v oskrbo Novo štifto pri Gornjem Gradu in Bočno.

80-letnica prof. Aleksiča

30. maja je obhajal 80. rojstni dan najstarejši član profesorskega zbora teološke fakultete v Ljubljani, ki še vedno predava teologom biblično arheologijo in eksegezo stare zaveze. — Za izdajo celotnega sv. pisma (Maribor, 1958) je prevedel male preroke, priredil je „Malo sv. pismo“ (Ljubljana 1967) in bil glavni pobudnik in urednik ekumenske izdaje sv. pisma (Ljubljana, 1974).

Nedelja bolnikov

Binkoštno nedeljo so v mnogih krajih Slovenije praznovali kot nedeljo bolnikov. V cerkve so pripeljali bolnike, onemogle in ostarele in jim po končanem bogoslužju tudi postregli. Mnogi so prejeli tudi zakrament bolniškega maziljenja. Skoraj povsod je pri teh srečanjih sodelovala mladina.

Knjiga Toneta Stresa o marksističnem pogledu na vero v Jugoslaviji

Pri „Družini“ je izšla knjiga lazarista Toneta Stresa: Razvoj poveljane jugoslovanske marksistične teorije religije. Stres vidi 3 razvojne stopnje v opredeljevanju religije marksističnih teoretikov. — Dialektični materializem je 1. stopnja. Razprave so uglašene po sovjetskem vzorcu. V njem prevladujejo apriorne sodbe in negativna vrednotenja religije. Ta

je opij, izraz nemoči, neznanstvena zablada, služabnica reakcije. V propagandni ateistični religiji gre predvsem za to, kako najti dokazno gradivo za obtožnico religije. Iz filozofskih, ideoloških, predvsem pa političnih razlogov je treba vero obtožiti in dokazati njeno zmotnost in škodljivost. — Po razkolu z informbirojem se je izoblikovala nova marksistična šola, ki se je imela za marksističen humanizem. Tu se marksistična teorija razvija v smeri večje znanstvenosti. Prizna, da vera ni samo družbeni pojav, temveč ima korenine tudi v intimnem osebnem doživljanju. Religija ni samo nesmisel, ni samo politično sredstvo v rokah vladajočega razreda, ni samo ostanek preteklosti.

Tudi danes je nosilka pristnih človeških in kulturnih vrednot, od katerih je v eshatologiji utemeljeno upanje najpomembnejše, saj lahko spodbuja k napredni družbeni dejavnosti. — V 70. letih se marksistični teoretiki predvsem zanimajo, kaj vedo povedati o religiji druge znanosti, predvsem nemarksistična sociologija, fenomenologija in psihologija religije. Ta šola dopušča večjo strpnost do vernikov in spoštovanja njihovih čustev in udejstvovanja in nazorski pluralizem.

Papeška odlikovanja

Pavel VI. je odlikoval stolnega kanonika Rafka Lešnika in profesorja Teološke fakultete dr. Antona Strleta ter dr. Marijana Smolika za častne prelate, stolnega vikarja in urednika Družine Zdravka Revna pa z naslovom monsignor.

KJE JE KAJ

UVODNIK	Ob srebrnem jubileju „Begunske družine“ (A. S.)	449
60-LETNICA KREKOVE SMRTI	Janez Ev. Krek: Kaj je bil ali ni bil (Vin- ko Brumen)	452
NAŠA VPRAŠANJA	Kršenje helsinških sklepov v Sloveniji Nočemo biti naplavina ali nasedli brod (Ka- rel Mauser)	455 456
SODOBNA VPRAŠANJA	O človeški osamljenosti (Marko Kremžar) Človek in njegova pravica (Avgust Horvat)	459 469
VERSKI ČLANKI	Ljubezen do Boga (Alojzij Kukovica) Evharistična skrivnost (Medškof. past. svet) Prikazovanje Marije v Fatimi (S. Zamjen)	475 477 480
RAZNO	Radi se ga spominjamo (Anica Šemrov) .. Moje življenje in delovanje (Gregor Mali)	450 483
LEPOSLOVJE	Karel Mauser: Videnje, Drevo Vl. Truhlar: Pasijonka 1974, Ministrant Jabolko (Emilijan Cevc)	458, 493 488 466
V DRUŽINI	Listina o otrokovih pravicah (OZN)	489
ZA MLADINO	Ne pozabite nas nikdar! (Jernej Dobovšek)	491
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek) ...	494
NAVICE	Svetovne novice Med nami v Argentini Slovenci po svetu Novice iz Slovenije	500 506 508 509

duhovno življenje

je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1-313.507

Fiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425,
1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304
St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103,
USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview
Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3,
Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzu-
tta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmej-
nih državah je 3.000 pesov; v ZDA in
Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 5.000 lir; drugje proti-
vrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja
„Duhovnega življenja“ in „Božjih ste-
zic“: Stane Snoj.

Za nas vse, v katerem koli poklicu smo, velja: Misli in srca imejmo naravnana na nebesa, kjer Jezus kraljuje in ob njem njegova brezmadežna Mati, kraljica nebes in zemlje, da ne pozabimo na naš pravi dom, kamor moramo za vsako ceno priti.

Stojmo pa na zemlji v svojem poklicu in delu in dolžnostih, do zadnjih moči spolnjujmo zapovedi, božje in cerkvene, ter vztrajajmo vse dotlej, da nas Bog pokliče k sebi.

Ko naše telesne moči zaradi bolezni ali starosti odpovedo, pa bomo trpljenje v svojih molitvah poslali Mariji, da ga položi na nebeški oltar, da ne bo noben trenutek našega življenja izgubljen, dokler ne bomo z vso nebeško družino smeli zapeti: „Lepa si, lepa si, roža Marija!“

Škof dr. Gregorij Rožman